KRYRSKÁ ROZHLEDNA

Čtvrtletník městského úřadu pro Kryry, Běsno, Stebno a Strojetice

1 | 2021

Cena 15,- Kč

VODNÍ DÍLO KRYRY

Článek o Kryrské přehradě čtěte v tématu čísla na straně 34

Svátek dobré nálady … str. 3

Co nového ve škole … str. 4

Kryrské kroniky … str. 18

DOBA KORONAVIROVÁ

Všichni už toho máme plné zuby. Opatření, jež nejsou pouhou šněrovačkou (aby dámy vypadaly štíhlejší...), ale doslova svěrací kazajkou – a kýžená zlepšení nenesou.

Žijeme prostě v době koronavirové.

V časech, jež nepamatuje nikdo z nás, v období, které - vzhledem k možnostem a vymoženostem znalostí medicíny té či oné doby - nemá možná historickou obdobu.

Když jsem se na přelomu roku 2020/2021 pustil do přípravy březnového čísla Kryrské rozhledny, pak jsem nad prázdnou redakční poštou znejistěl. Uvědomil jsem si, že čtenářům našeho městského zpravodaje nemám tentokrát skutečně co nabídnout.

Jako šéfredaktora našeho periodika mne tak zachránily obě ředitelky našich škol (jak základní, tak mateřské) a dávný, z útrob zapomnění vykutaný nápad seznámit čtenáře s kryrskou kronikou. Svou troškou do mlýna přispěla také paní Marie Čonková, jež svým příspěvkem představuje další z těch, kteří mají vztah k našemu městu a za 2. světové války bojovali za naši svobodu a v neposlední řadě i informace, které našemu časopisu poskytlo Povodí Ohře – tady se jedná o budoucí Kryrskou přehradu. Akcí (někdy spíš privátních) se konalo skutečně pomálu, o některých z nich informujeme.

Všem, kteří do březnového čísla Kryrské rozhledny přispěli, tak mnohokrát děkuji.

Doufám, že si každý z vás i v této pohnuté době na stránkách našeho městského zpravodaje najde něco, co ho zaujme. A moc se těším na chvíli, kdy vám budu schopen dát víc.

Pavel Ďuran
šéfredaktor

OBSAH

Doba koronavirová	2
Svátek dobré nálady?	3
Co nového ve škole	4
Ani COVID-19nám nezabránil navštívit Temelín!	8
Když tají sněhuláci a potůčky zurčí po kamenech	9
Zápis dětí do MŠ	11
Improvizace	12
Jak dlouho se můžou nosit jedny trenky?	13
Z jednání zastupitelstva	14
Slovo starosty	14
Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2021	15
V Třemešku se propadl strop. Místo je velmi nebezpečné!	16
Kryrské kroniky	18
Hostitelská péče	26
Bojovali za naši svobodu	27
Juraj Melnik	27
Vladimír Dolejš	29
Antonín Ajksner	32
Fotografická soutěž	33
Vodní dílo Kryry	34
U Kryr roste vzácná orchidej. Poroste i po napuštění přehrady?	38
Tříkrálová sbírka	39
Mikulášský běh. Nová sportovní tradice?	40
Rekonstrukce a opravy areálu SK Havranu Kryry	41
Společenská kronika	42
Únor bílý, pole sílí	43
Únorová zimní pohádka	44

SVÁTEK DOBRÉ NÁLADY

Byť jsme se před rokem v prvním čísle Kryrské rozhledny těšili na tradiční Svátek dobré nálady, jež měl být navíc umocněn oslavami 700 let od první písemné zmínky o naší obci, pandemie koronaviru měla jiné mínění. V březnu 2020 byl poprvé v naší zemi vyhlášen nouzový stav, který uspořádání připravených akcí znemožnil.

Jestli se dočkáme Svátku dobré nálady letos, to je otázka pro předsedkyni naší kulturně školské komise Bc. Věru Melicharovou.

„Naše komise program nejenom Svátku dobré nálady, ale i ostatních kulturních a společenských akcí na rok 2021 samozřejmě připravila," říká k tomu, „nicméně vůbec nejsem přesvědčena o tom, že se budou moci realizovat."

V plánu na únor bylo divadelní představení a dětský karneval. Situace související s pandemií jejich uskutečnění znemožnila. Otazník visí nad oslavou MDŽ v březnu a hudební recitál „Petr Novák forever", který byl naplánován na duben, byl již potřetí odvolán. Možná se ve čtvrtém letošním měsíci uskuteční dnes již tradiční akce „Uklidíme pod rozhlednou" (17. 4. 2021), což je úklidová brigáda před Svátkem dobré nálady, nicméně jestli ten se uskuteční, to je skutečně ve hvězdách. „Nevěřím už ničemu," říká smutně Věra Melicharová.

Pokud by epidemiologická situace jeho konání přece jenom umožnila, je připraven program, o který jsme přišli v minulém roce.

Pavel Ďuran

CO NOVÉHO VE ŠKOLE ...

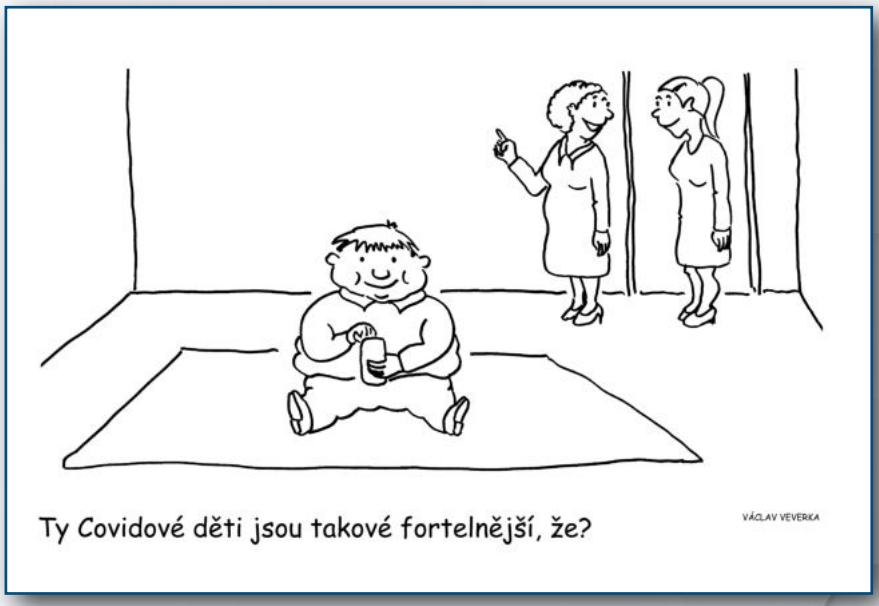
Pandemie zasáhla do života školy zásadním způsobem. Není nutné popisovat průběh uplynulého roku, kdy žáci s různými přestávkami navštěvovali školu opravdu sporadicky. Od 14. 10. 2020 se uzavřely všechny školy v Česku a otevřely se jen na krátké období, kdy se zavedl rotační způsob výuky. Ročníky 2. stupně se v týdenní prezenční výuce vystřídaly jen jedenkrát - do dalšího uzavření, které trvá dodnes. Výuku ve škole v současné době absolvují pouze žáci 1. a 2. třídy, ostatním je uložen distanční způsob výuky.

Zvládat výuku „na dálku“ není jednoduché nejen pro žáky a jejich rodiče, ale ani pro učitele. Vyučování probíhá prostřednictvím „Školy v pyžamu“ (mladší ročníky) a Microsoft Teams - programu, který umožňuje on-line komunikaci, zadávání samostatné práce, vkládání pracovních materiálů a prezentací. Žákům byl upraven rozvrh, ve kterém byly stanoveny povinné hodiny, při kterých zpravidla probíhá výklad nebo opakování učiva. Tyto hodiny vyučuje učitel prostřednictvím počítače a virtuální účast žáků na těchto hodinách je povinná. V rozvrhu jsou také stanoveny hodiny, které jsou určeny k samostudiu a vypracování samostatné práce. Obvykle mají žáci tři hodiny povinné výuky a dvě hodiny určené k samostudiu. Výchovy (pracovní, hudební nebo výtvarná) se nevyučují, ale mohou se začlenit do výuky povinných předmětů.

Jak to tak bývá, i on-line výuka má svá pozitiva i negativa. Pozitivní je to, že žáci pronikají do tajů informatiky daleko rychleji, než tomu bylo dříve. Komunikují prostřednictví e-mailů, učí se tvořit dokumenty.

Chybějící přítomnost pedagogů velmi často přenáší úkoly na rodiče především mladších žáků, kteří pomáhají dětem s obsluhou počítačů a následně i s procvičováním učiva a plněním úkolů. Bez pomoci dospělých je on-line výuka nižších ročníků velmi obtížná, u nejmladších žáků nemožná. Starší žáci potřebují od svých rodičů spíš dohled a kontrolu. Občas se stává, že se záměrně odpojí, výuky se neúčastní nebo si neplní své školní povinnosti.

Na růžích, již jsem to zmínila, nemají ustláno ani učitelé. Distanční výuka je náročná na přípravu, pedagogové nemohou používat školní pomůcky a materiály. Je velmi stresující, když se žáci z výuky záměrně odpojují, vypínají mikrofony nebo kamery, neodevzdávají úlohy. Některým učitelům přibyla výuka za chybějící kolegy, výrazně narostla potřeba následné komunikace se zákonnými

zástupci nebo žáky, musí zohledňovat různé podmínky, v nichž se žáci vzdělávají a tvořit materiály pro žáky, kteří se z různých důvodů nemohou distanční výuky zúčastnit. V odpoledních hodinách probíhá doučování, pedagogická intervence pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami nebo příprava žáků 9. tříd na přijímací zkoušky.

Realizaci distanční výuky pomohla dotace MŠMT na vybavení ICT technikou. ZŠ Kryry dostala 309 600 Kč, za které jsme pořídili 13 notebooků pro pedagogy i žáky, 5 vizualizérů, 4 kamery do tříd 1. stupně, umožňující v případě potřeby „přenos" výuky i žákům nepřítomným ve třídě, zřízení wi-fi v učebnách 1. a 2. stupně a některé počítačové programy a licence.

Zapůjčili jsme přenosné počítače celkem 20 žákům.

Pandemie zastavila nejen prezenční výuku, ale i činnost zájmových útvarů a kroužků. Mám velikou radost z výsledků žákyň 9. třídy Petry Hájkové, Elišky Nedomové a Nely Dolejšové, které se pod vedením Mgr. Suchomelové zúčastnily on-line soutěže Mladý chemik. Všechny dívky uspěly v krajském kole a svými znalostmi a dovednostmi zvítězily nad žáky jiných velkých městských škol a postupují do závěrečného celostátního kola. Petra Hájková postupuje z 13. místa, Eliška Nedomová z 16. a Nela Dolejšová z 27. místa (z 69 soutěžících v krajském kole).

Od 1.2.2021 zahajujeme další projekt ESF „Šablony III - výzva 80". Během měsíce března bychom měli obdržet celkem 529070 Kč, které budou využity na realizaci doučování, vzdělávání pedagogů formou návštěv jiné školy (tzv. sdílení zkušeností), projektového dne a především na zaměstnání školního asistenta. Projekt je určen na dva roky.

Ve spolupráci s Městem Kryry plánujeme rozšíření venkovní učebny o interaktivní panel „Určování dřevin" a věříme, že se nám podaří realizovat „barevné hřiště" v areálu školy.

Máme za sebou pololetní on-line pedagogickou radu. Výsledek je víc než kdy jindy výsledkem nejen práce žáků, ale i jejich zákonných zástupců a učitelů. Ti všichni se snaží o to, aby čas strávený u počítačů nebyl ztracený a aby propast mezi výukou ve třídě a výukou na dálku nebyla tak veliká. Ve škole z celkem 220 žáků prospělo s vyznamenáním 134 žáků, z toho bylo 97 vyznamenání žáků 1. stupně.

Výpis vysvědčení si mohli odnést pouze žáci 1. a 2. třídy, zákonným zástupcům ostatních žáků byl výsledek

sdělen zpravidla e-mailem. Výpisy čekají na předání do doby, kdy bude povolena přítomnost žáků ve škole.

Těším se na ten okamžik, už mi kolegové i žáci moc chybí.

Ing. Hana Lehnerová
ředitelka ZŠ Kryry

JENOM KRÁTKÁ POZNÁMKA ...

... dovolím si – na závěr – vstoupit do příspěvku paní ředitelky naší základní školy: když jsem totiž viděl fotografie našich druháků, které mi k článku poslala, vyrostl mi v krku obrovský knedlík. To jsou sedmiletí Šmoulové s rouškami na obličeji, kterých mi bylo tak líto. Díky těm fotografiím příspěvek paní ředitelky dostal úplně jiný rozměr, byl tak ukrutně depresivní, že jsem poprosil pana Václava Veverku, autora kreslených vtipů, jestli by to neuměl odlehčit.

Víte, ony ty děti to tak neberou – a když v Kryrech napadl sníh a paní učitelka je vzala ven, vzaly to velmi optimisticky. A i když jejich rozesmáté tvářičky pod rouškami nevidíme (víte, ony se těm dětem smějí oči...), zdvižený prstík hovoří za vše.

I milé kresby Václava Veverky...

Pavel Ďuran

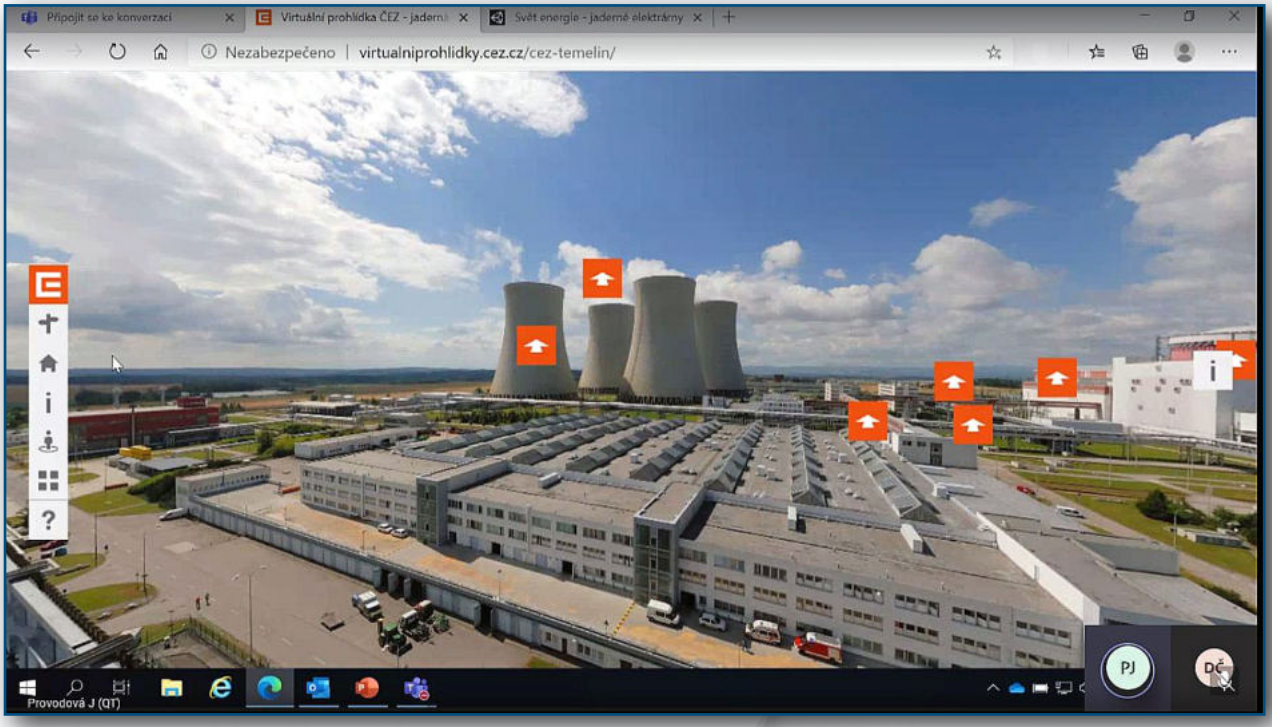
Tak mu nejde čeština, no a? Půjde na hospodskýho! Víte vy vůbec kolik maj hospodský na dotacích vod Havlíčka?

Maruško, tady máš chybu...

ANI COVID-19 NÁM NEZABRÁNIL NAVŠTÍVIT TEMELÍN!

Dne 4. 2. 2021 jsme se my, žáci 8. a 9. ročníku ZŠ Kryry, měli možnost podívat v hodině fyziky společně s naší paní učitelkou Miroslavou Duškovou virtuálně do prostorů Jaderné elektrárny Temelín, a to i tam, kam se za normálních okolností návštěvníci podívat nemohou.

Virtuální prohlídka se konala přes Microsoft Teams, kde se nás sešlo kolem 30 žáků. Naší průvodkyní byla po celých 45 minut Jana Provodová, která pracuje v elektrárně na informačním centru skupiny ČEZ. Paní Provodová nám nejdříve ukázala prezentaci s názvem ,,Elektrizující hodina fyziky“ a poté jsme se přesunuli do areálu Jaderné elektrárny Temelín.

Dozvěděli jsme se mnoho zajímavých informací: například to, že v areálu měly být celkem 4 bloky. V roce 1993 se však stavba 3. a 4. bloku pozastavila, a proto je areál tak velký - má dohromady 125 hektarů. Během prohlídky jsme se podívali i dovnitř chladící věže a dozvěděli se, že jedna taková věž váží neuvěřitelných 64.200 tun. Za jednu sekundu z chladící věže vyjde 400 litrů páry a také, že 1 blok obsahuje 2 chladící věže. Počet zaměstnanců je více než 1.300 a vždy, když se chystají do takzvaného srdce jaderné elektrárny – do reaktoru - musí mít na sobě žluté kombinézy s připnutým dozimetrem a na hlavě helmu.

To vše a ještě víc se můžete dozvědět i vy, tyto virtuální exkurze totiž nejsou jen pro školy, ale i pro veřejnost.

Na další hodinu fyziky máme naplánovanou „virtuální exkurzi“ na téma „obnovitelné zdroje“. Tyto přednášky se konají on-line a naprosto zdarma, stačí jen zavolat a zarezervovat se. Exkurze trvá 45 až 60 minut. Více informací najdete na internetových stránkách ČEZu, např. pod záložkou Elektrizující hodina fyziky/Skupina ČEZ.

Sama za sebe mohu přednášku doporučit, sice je to úplně jiná zkušenost, protože naživo je naživo. Vůbec celá ta skutečnost, že se v současné situaci někam podíváme, i když jen přes notebook nebo počítač, je skvělá. Exkurze se mi líbila a byla fajn.

Karolína Bubeníková
8. ročník ZŠ Kryry

KDYŽ TAJÍ SNĚHULÁCI A POTŮČKY ZURČÍ PO KAMENECH

Když tají sněhuláci a potůčky zurčí po kamenech probouzí se nejen příroda, ale i my lidé ze zimního spánku. Vše kolem nás láká svou vůní, ptačími hlasy do přírody. Nastavujeme tváře sluníčku, dýcháme zhluboka, odkládáme teplé oblečení, těšíme se z příchodu jara. Mateřská škola vítá jaro s otevřenou náručí.

Nové začátky, nová naděje pro nás všechny.

Jak jsme v mateřské škole přežili nouzový stav?

Doufám, že v době, kdy čtete tento článek, je již situace lepší, že pominul nouzový stav a naše životy se navracejí do normálu.

V loňském roce v době od 13. 3. do 18. 5. byla MŠ Kryry uzavřena. Po jejím otevření byl pak nastaven režim, který znamenal omezený vstup cizích osob (včetně rodičů) do prostor školy, zvýšená protiepidemiologická opatření, mezi které dosud patří denní měření teploty dětí, ranní filtr při jejich příchodu, dezinfekce šaten vystavených přítomnosti rodičů. Od této doby byl stav v mateřské škole nazván vládou „běžným provozem“ a žádná zásadní omezení se nás netýkala. Avšak žádné akce, které se otevírají rodičovské i jiné veřejnosti, nám nebyly povoleny. Z pochopitelných důvodů měli rodiče obavy a počty dětí byly ve třídách nižší.

Začátek školního roku skýtal určitou naději, ta se však záhy rozplynula. Čísla nakažených v naší zemi během října a listopadu astronomicky vzlétla vzhůru. Vzhledem k obavám o zachování provozu školky jsme byli nuceni na základě Výzvy zřizovatele Města Kryry omezit provoz pouze na dvě třídy - to pro děti pracujících rodičů. Všichni situaci pochopili a na výzvu zareagovali, tímto všem ještě jednou děkujeme.

Během vánočních prázdnin se nám však nevyhnula u některých našich zaměstnanců karanténa a my byli nuceni odsunout otevření školy o týden. Provoz tak byl opět zahájen až 11. ledna. Od této doby je stav ve školce normální, děti docházejí a radují se z možnosti

společně strávených chvil, které jejich kamarádi v základní škole nemají.

Co čeká Mateřskou školu v Kryrech v blízké době?

Pokud situace dovolí, pak v březnu zahájíme s dětmi předplaveckou průpravu v Aquaparku v Rakovníku. Pokračuje u nás Malá technická univerzita pořádaná MAS Vladař. Proběhl masopust a s ním jarmark uspořádaný ve spolupráci s rodiči.

Předškoláky čeká na začátku dubna zápis do základní školy. Dosud není jasné, jakým způsobem. Známe jen termín: od 2. 4. do 16. 4.2021. Povinná školní docházka platí pro děti, které do 31. 8. 2021 dovrší věku 6 let a více, pokud měly odklad školní docházky. S sebou budou potřebovat rodný list dítěte a občanský průkaz zákonného zástupce.

Spolu s rodiči plánujeme v měsíci dubnu uklidit zahradu pro hry dětí. Těšíme se na společné akce nejen s dětmi, ale i s jejich rodiči a ostatními přáteli mateřinky. Mezi tím nás navštíví divadla, fotograf, plánujeme konec školního roku v podobě výletu, zahradní slavnost, slavnostní „Rozloučení s předškoláky".

Kdy budeme přijímat nové předškoláky?

K zápisu do základní školy by mělo odejít 27 dětí, ale předpokládáme 2 - 3 odklady povinné školní docházky, proto budeme pro školní rok 2021/2022 přijímat přibližně 24 nových předškoláků. Řádný termín pro přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání je v době od 2. 5. do 16. 5.

Bližší informace k termínu i způsobu zápisu se dozvíte s předstihem na webových stránkách naší mateřské školy.

Bc. Věra Melicharová
ředitelka MŠ Kryry

ZÁPIS DĚTÍ DO MATEŘSKÉ ŠKOLY KRYRY

ŠKOLNÍ ROK 2021-2022

Zápis pro děti, které do 31. 8. 2021 dosáhnou věku tří let a starší
(děti mladší tří let přijímáme pouze do naplnění kapacity školy)

Zápis bude probíhat v termínu
od 2.5. do 16.5.2021

bližší informace zveřejníme na www.mskryry.cz
(po vyjasnění situace s epidemickými opatřeními)

Přijímací řízení:

Dítě se do mateřské školy přijímá na základě:
- písemné žádosti zákonného zástupce
- evidenčního listu dokládajícího povinné očkování dítěte

(tiskopisy si stáhnete na stránkách školy- www.mskryry.cz a přineste vyplněné k zápisu s sebou)

Další potřebné doklady předkládané při zápisu :
- občanský průkaz zákonného zástupce (dokládající trvalý pobyt dítěte)
- rodný list dítěte a kartička zdravotní pojišťovny

Rozhodování o přijetí:
Na základě těchto dokumentů a posouzení žádostí z hlediska stanovených kriterií pro přijímání dětí, rozhodne ředitelka o přijetí, či nepřijetí dítěte do MŠ. Kriteria přijímání budou zveřejněna na stránkách školy před zápisem. Ve správním řízení, které je podáním žádosti zahájeno, obdržíte registrační číslo, pod nímž naleznete informace k rozhodnutí o při (ne) přijetí vašeho dítěte. V úvahu jsou brána jednotlivá kriteria podle součtu bodů, vždy na základě posouzení individuální potřeby předškolního vzdělávání konkrétního dítěte. Rozhodnutí o přijetí do mateřské školy bude zveřejněno na úřední desce a webu mateřské školy a to v zákonné lhůtě do 30 dnů ode dne podání žádosti.

Kontakty:
Mateřská škola Kryry, okres Louny
Příčná 419
Tel.: 415 216 008
e-mail: ms-kryry@seznam.cz
web: www.mskryry.cz

IMPROVIZACE

V době koronavirové pandemie byla nucena improvizovat i naše školka. Ta sice po většinu ledna i února fungovala, nicméně problémy měla například s jídlem.

Hned na začátku druhého měsíce tohoto roku: 3. 2. 2021 zavírá z důvodu koronaviru školní jídelna v Kryrech. „Školka tím pádem neměla žádné jídlo pro děti," říká ředitelka naší mateřinky Věra Melicharová, „otáčeli jsme je ve dveřích a vraceli je maminkám. Neradi, ale co bychom dělali s dětmi bez jídla po celý den."

Bleskurychle, do druhého dne, se ale podařilo zajistit teplý oběd ze ZŠ ve Vroutku. Svačiny si pak děti přinesly z domova.

To všechno se ale mělo opět změnit: virus zaútočil i ve Vroutku, bylo potřeba improvizovat. Už v pátek 12. února bylo jasné, že vroutečtí nebudou schopni díky karanténě navařit. „Hledáme cesty, improvizujeme," říká ředitelka naší MŠ Pohoda Věra Melicharová, „Pojali jsme to sportovně, spoustu věcí konáme provizorně. V pondělí budou mít naše děti k obědu pizzu. Moc se na to těší!"

A že jim 15. února chutnalo!

Pavel Ďuran

Fotografie: Kateřina Krobotová

JAK DLOUHO SE MŮŽOU NOSIT JEDNY TRENKY?

Nedokážu odhadnout, kolik lidí je v současnosti legálních pro návštěvu našeho vesnického kvelbu. Metry čtvereční naší prodejny zůstávají stále stejné, ale často se mění PES, a tak si dneska ani lidi pořádně nepamatují třeba to, jaká je povolená účast na pohřbu.

Uličky mezi regály v krámu jsou skvělou schovkou pro vnoučata doprovázející babičky při nákupech.

„Matesi, pojď sem!" přitáhla si u chlaďáku s jogurtama ke svým stehnům rázným trhem jednoho malého človíčka starší žena. Dítě se chvíli mlčky vzpíralo, ale když pochopilo, že proti silné ženě nemá šanci, nahlas prohlásilo:

„Já nejsem Mates, já jsem Pavlík."

Překvapená žena stáhla dítěti z obličeje roušku, rozhlídla se vyplašeně kolem, omylem pacifikované dítě od sebe lehce odstrčila a řekla: „Jak vás mám, proboha, s těma rouškama přes pusu poznat?"

„MATESI!" zakřičela pak na celej krám.

„Babi," ozvalo se vzápětí, „jsem u čokoládek..." připravil pro babičku dětským hláskem start nové bojovky její vnouček.

„A co tam děláš?" zakřičela zpátky od chlaďáku babička.

„Přemýšlím," odpověděl vnouček jednoslovně.

Do svého nákupního košíku jsem hodil krabičku s rybím salátem a jedno balení čerstvých těstovin.

„Babi?" ozvalo se zase od regálů s čokoládkama, „jak dlouho můžou kluci nosit jedny trenky?"

S babičkou otázka zdánlivě ani nehla a z chlaďáku do svého košíku sázela po dvou jogurtech, kostku másla a smetanu na vaření.

„Tak jak dlouho, babi?" přiletěla od čokoládek další vtíravá otázka.

„Prosim tě, pojď sem. Chceš lipánek?" kroutila babička vnukovo originální téma do témat fádních. Staccato dětských krůčků prozradilo, že malej rozumbrada opustil svoji pozici a blíží se k nám. Z regálu jsem vytáhl balení krájeného loveckého salámu, který nikdy nekupuji, a začal jsem jako studovat obsah masa v jednotlivých plátcích. Pozici poblíž babičky jsem prostě neměl chuť opustit jen tak.

Prcek k nám přiběhl, postavil se k babičce a znovu spustil: „Tak jak dlouho, babi?"

„Já nevim. Nikdy jsem trenky nenosila, Matesi. Chceš vanilkovýho nebo čokoládovýho?" nabízela ukázkou dva kelímky v její ruce.

„Čokobabi," odpověděl klučík jednoslovně a pak mlčel.

„No vidíš, tak sem dáme jednoho čokoládovýho a můžeme jít," zbavila se zbaběle babička původního vnukova tématu. U pultu, za kterým stála naše vietnamská Hanička, se utvořila fronta.

V ní se konaly roušky, ale nekonaly se rozestupy.

Do fronty jsem se zařadil hned za babičku a Matese.

„Až se vrátíme domů, uděláme spolu úkoly, jo?" mrkla na vnoučka babička očkem.

„Babi..." zanotoval líbezně toto slovo Mates, „jak je to teda s těma trenkama?"

Zatetelil jsem se radostí. Babička ani nehla brvou a suverénně zopakovala již řečené: „Už jsem ti řekla, že nevím, protože jsem trenky nikdy nenosila. Zeptej se třeba pána," hodila lehce hlavou směrem ke mně.

Přestal jsem se v cukuletu tetelit. „Vy to víte?" kouknul na mě Mates. Spřízněn pohlavím s dotazovatelem jsem se chvilku odhodlával k odpovědi.

„To záleží..." začal jsem zvolna.

„Na čem?" vykulil oči nejen klučík, ale i babička, jak jsem si všimnul.

„No na tom, jestli žiješ sám nebo s někým," upřesnil jsem.

„A když žiju s někym?" nedal se Mates odbýt.

„Tak denně," odpověděl jsem kantorsky přísně. Kluk chvíli mlčel a k dalšímu kroku v dialogu se odhodlával tím, že se začal točit kolem vlastní osy.

„Babi," řekl po chvilce, „nemoh´ bych žít aspoň měsíc sám?"

Otrávená Bečva? Nevhodné injekce pro očkování? Nové koalice pro příští volby? Zahrádkářský zákon a zpevnění české koruny vůči euru? Kam se tato a další témata hrabou na ta, která řeší ti nejmladší z nás...

Marek Valíček

https://valicek.blog.idnes.cz/

Z JEDNÁNÍ ZASTUPITELSTVA

Kryry, 17. únor 2021

První jednání zastupitelstva našeho města v roce 2021 se uskutečnilo ve středu 17. 2. 2021 v zasedací místnosti městského úřadu. Zastupitelé se sešli v plném počtu, hosty jednání byli zástupci pozemkového fondu a Ing. Jan Svejkovský z Povodí Ohře. Jednání přihlíželo jedenáct obyvatel Kryr.

Zastupitelstvo projednalo a schválilo předběžný převod pozemků pro připravovanou výstavbu přehradní nádrže v Kryrech. Jedná se o odprodej cca 22 hektarů pozemků v hodnotě kolem 30 miliónů korun. Tyto finanční prostředky by mělo město získat v letech 2023 – 2025.

Zastupitelstvo projednalo a schválilo obecně závaznou vyhlášku č. 1/2021 o stanovení podmínek pro pořádání a průběh akcí typu technoparty a o zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku v souvislosti s jejich konáním.

Zastupitelstvo projednalo a schválilo návrh finančního výboru na poskytnutí finančních prostředků na činnost organizacím a spolkům působících ve městě, mezi něž bylo rozděleno celkem 140 tisíc korun.

Nejvyšší příspěvek získal dobrovolný spolek Stebno 2020 – na činnost a obnovu kulturních památek a obnovu zeleně ve Stebně – 35 tisíc Kč. Další příspěvky pak obdržel SDH Kryry (20 tisíc Kč), dále Český svaz včelařů Kryry (5 tisíc Kč), Mykologický kroužek Kryry (15 tisíc Kč), Karate a JIU-JITSU Kryry (15 tisíc Kč), Volnočasové centrum pro děti Bertík Kryry (15 tisíc Kč), Svaz tělesně postižených Podbořany (15 tisíc Kč) a Římsko-katolická farnost Lubenec (20 tisíc Kč).

Nebyl schválen příspěvek spolku LEKAF Kryry z důvodů nesplnění podmínek smlouvy v roce 2020 a TAJV, z. s. Poděbrady z důvodu nedostatku finančních prostředků.

Zastupitelstvo projednalo a schválilo nové složení Osadního výboru Stebno. Ze starého složení zde zůstal pouze pan Opat, který se stal jeho předsedou (pan Čížek a paní Ratiborská svou funkci opouštějí), novými členkami se pak staly paní Gasperová a paní Kalibová.

Pavel Ďuran

SLOVO STAROSTY

Vážení spoluobčané,

je tomu právě rok, co byly v naší zemi diagnostikovány první případy koronaviru. Je tomu rok, co se naše společnost musela uzavřít a byla přijata opatření, která nám nedovolila důstojně oslavit významné jubileum našeho městečka – 700 let od první písemné zmínky o Kryrech. S optimismem jsme tehdy hleděli do budoucna a slibovali jsme si, že tyto kulaté narozeniny oslavíme o rok později.

Bohužel - situace se nezlepšila, naopak. Jestliže jsme na jaře 2020 uměli být celému světu vzorem a dokázali jsme pandemii vcelku úspěšně vzdorovat, s příchodem druhé vlny na podzim se naše země stala doslova odstrašujícím příkladem. V České republice covidem 19 onemocněl již více než milión lidí, přičemž dvacet tisíc našich spoluobčanů zemřelo.

Nemoc se samozřejmě nevyhnula ani Kryrům, naštěstí jde zatím maximálně o počty v řádu jedné či dvou desítek nakažených.

Tak dosud zasáhl covid do života našeho města.

Na začátku roku koronavirus ochromil také fungování městského úřadu. Na jistou dobu byla uzavřena i mateřská škola. Poté jsme byli nuceni obejít se bez naší školní jídelny, abychom od poloviček února museli nechat doma kromě žáků od třetí třídy výše také druháky.

Co nás do budoucna ještě čeká, to v tuto chvíli neví nikdo z nás. Osobně věřím v to, že už to bude jen lepší a lepší.

Denně jsem v ulicích našeho města svědkem toho, že se v Kryrech většina lidí chová ohleduplně a zodpovědně.

Velmi jim za to děkuji.

Miroslav Brda
starosta

SČÍTÁNÍ LIDU, DOMŮ A BYTŮ V ROCE 2021

Podle zákona č. 332/2020 Sb., o sčítání lidu, domů a bytů v roce 2021 a o změně zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon“) bude na celém území České republiky přistoupeno ke sčítání lidu, domů a bytů (dále jen „sčítání“).

Rozhodným okamžikem sčítání je půlnoc z pátku 26. března 2021 na sobotu 27. března 2021. Fyzická osoba podléhající sčítání je povinna poskytnout zákonem požadované údaje. Sčítání je primárně navrženo jako online, tedy bez nutnosti kontaktu s dalšími osobami.

Sčítání podléhá:

a) každá fyzická osoba, která má v rozhodný okamžik na území České republiky trvalý pobyt nebo přechodný pobyt nad 90 dní, nebo které byl na území České republiky udělen azyl, doplňková ochrana nebo dočasná ochrana,

b) každá další fyzická osoba, která je na území České republiky v rozhodný okamžik přítomna,

c) každý dům (i neobydlený) a každý byt (i neobydlený).

Povinnost sečíst se se nevztahuje pouze na cizince, kteří jsou v České republice na dobu kratší než 90 dnů (například turisté), a na cizince požívající diplomatické výsady a imunity.

Sčítání organizuje, řídí, koordinuje a jeho přípravu, pro vedení, zpracování a zveřejnění výsledků zabezpečuje Český statistický úřad (dále jen „Úřad“). Úřad pro potřeby sčítání přebírá údaje z informačních systémů veřejné správy podle paragrafu 7 zákona. Na přípravě a provedeni sčítání Úřad spolupracuje s dodavatelem terénních prací a ústředními správními úřady uvedenými v zákoně.

Obecní úřad zveřejní způsobem v místě obvyklým nejpozději 14 kalendářních dnů před rozhodným okamžikem tento dokument, seznam standardních sčítacích obvodů v obci včetně jejich vymezení a jména, příjmení a čísla průkazů sčítacích komisařů, kteří budou v jednotlivých sčítacích obvodech sčítáni zajišťovat, včetně telefonního spojení na bezplatnou informační linku sčítání a oficiální internetové adresy sčítání.

Sčítání osob se provede poskytnutím údajů jejich zápisem do sčítacího formuláře povinnou osobou. Tou je každá plně svéprávná fyzická osoba podléhající sčítání. Za fyzickou osobu, která není plně svéprávná, poskytne údaje její zákonný zástupce nebo opatrovník, případně jiná osoba oprávněná za ni jednat podle občanského zákoníku.

Sčítání lidu, domů a bytů se provádí vyplněním sčítacího formuláře pro domácnost. Údaje o domu a bytu poskytne jeho uživatel, v případě neobydleného bytu vlastník domu nebo správce. Povinná osoba poskytne údaje jejich zápisem do sčítacího formuláře bud‘ v elektronické podobě při online sčítáni od 27. března 2021 do 9. dubna 2021, nebo následně při terénním došetření. Terénní došetření provádějí v jednotlivých sčítacích obvodech sčítací komisaři jmenovaní podle zákona.

Sčítací komisař se při výkonu své Funkce prokazuje průkazem sčítacího komisaře, případně na požádání povinné osoby též svým občanským průkazem nebo cestovním dokladem.

Při terénním došetření sčítací komisař předá členu domácnosti, osobě žijící mimo domácnost popřípadě vlastníku zařízení, které netvoří samostatný sčítací obvod, sčítací formulář v listinné podobě v předem oznámeném termínu nejpozději do 26. dubna 2021. Úřad je podle zákona oprávněn lhůtu prodloužit.

Člen domácnosti, osoba žijící mimo domácnost nebo vlastník zařízení, které netvoří samostatný sčítací obvod, odevzdá vyplněný sčítací formulář v odpovědní obálce na poště nebo jej vhozením do poštovní schránky odešle zdarma na adresu P.O. Boxu sčítání, nebo jej doručí na kontaktní místo sčítání, nejpozději do 11. května 2021. Úřad je podle zákona oprávněn lhůtu prodloužit.

Údaje zjištěné při sčítání jsou chráněny zákonem, nařízením o evropské statistice, GDPR a dalšími právními předpisy. Tyto údaje nesmějí být použity pro jiné než statistické účely. Sčítací komisaři, stejně jako všechny osoby, které se v souvislosti se zpracováním výsledků seznámí s individuálními nebo osobními údaji, jsou povinni o nich zachovat mlčenlivost. Povinnost mlčenlivosti je časově neomezená. Český statistický úřad žádá všechny občany, aby odpovědným vyplněním sčítacích formulářů přispěli k úspěšnému provedení sčítání.

Ing. Marek Rojíček, Ph.D.

předseda Českého statistického úřadu

V TŘEMEŠKU SE PROPADL STROP. MÍSTO JE VELMI NEBEZPEČNÉ!

Hlavní budova v bývalém pionýrském a posléze i uprchlickém táboře ve Stebně, kterou před několika lety koupil soukromník, je v hrůzostrašném stavu.

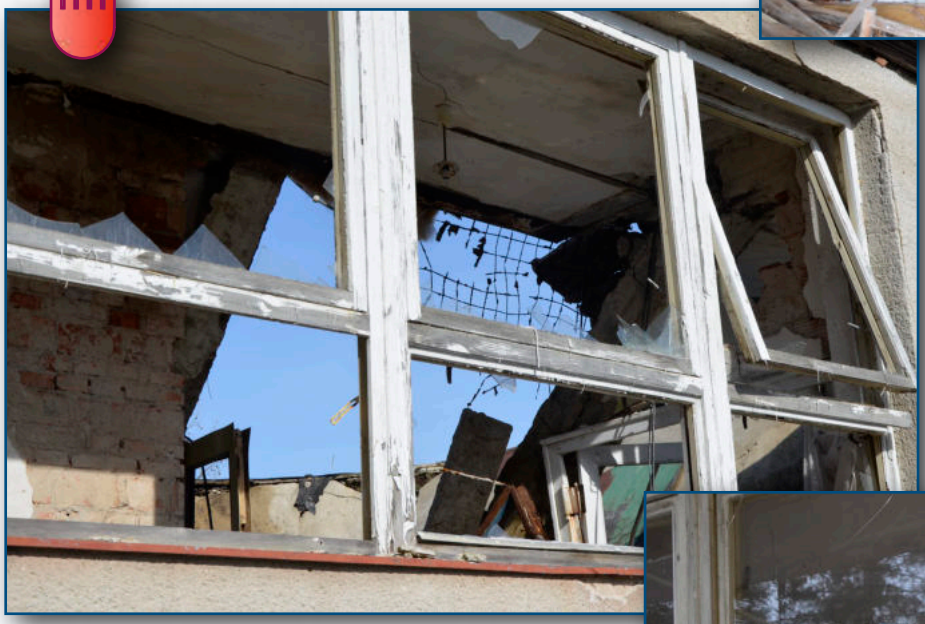
Počátkem roku si místní všimli, že v již tak zdevastované stavbě v areálu Třemešek se propadl strop, a možná postupně ještě propadá, jak se jeví z fotodokumentace (osobní obhlídku místa nedoporučujeme).

O nemovitost nikdo nepečuje. Záměry kupce byly od počátku nejasné a úspěchem byl už fakt, že se mediální „masáží“ zřejmě podařilo odvrátit spekulativní záměr udělat zde ubytovnu. Podle místních se po smršti negativních reakcí už víceméně v objektu nikdo neukázal, přestaly k němu jezdit vozy, a tak se jeho stav za poslední rok a půl drasticky zhoršil.

Vstup do domu je v tuto chvíli velmi nebezpečný: I z venku je patrné, že stropní části se mohou dále rozpadat a drolit, stavba je viditelně promáčená skrz naskrz a z některých pater hlasitě kapou a protékají přímo čůrky vody.

„Budova je na soukromém pozemku, takže já tam ani nepůjdu, protože nemám oprávnění ke vstupu a nechci se případně vystavovat nějakému trestnímu oznámení. Je to věc vlastníka, ať se postará," sdělil starosta Miroslav Brda.

Stavební úřad již o nebezpečném stavu ví, provede místní šetření a další postup podle stavebního zákona. Více, například i časové řešení případu, nyní není jasné, a to i vzhledem k epidemiologické situaci, jak informoval vedoucí podbořanského stavebního úřadu Milan Cimr. Zda tedy například bude nařízena demolice či podobně, nelze v tuto chvíli odhadovat.

Podle místních se do soukromého rozbořeného objektu občas „připlíží" děti. Před vstupem však varujeme všechny – nejen proto, že jde o soukromou nemovitost vlastníka, navíc z jiného kraje, ale pro vysoké nebezpečí (i redaktorka pořizovala snímky jen z míst mimo budovu).

Okolní pozemky patří jak soukromému majiteli (jinému, než kterému patří problematická budova), tak státu. Na části z nich jsou ještě pozůstatky několika dřívějších hřišť, jak pro fotbal, tak například pro tenis.

Lucie Bartoš

KRYRSKÉ KRONIKY

Dovolte mi na úvod osobní poznámku. Byl jsem varován, když mne před časem vedení obce Kolešov, kde jsem tehdy bydlel, požádalo, abych vedl obecní kroniku. Nebo nejenom vedl – abych jí znovu založil. „Práce kronikáře je za jedno nevděčná, za druhé mizerně placená," řekl mi tehdy někdo, kdo věděl, o čem hovoří. I přes to jsem do toho šel...

Vděku jsem se skutečně nedočkal, „kulturního" honoráře už vůbec ne. Přesto to byla krásná práce, během níž se mi alespoň trochu podařilo zmapovat historii Kryrům nedaleké obce. Kolešov – alespoň pokud vím, dál, po mém odchodu z funkce kronikáře, kroniku nevede. To naše město ji má. Pečuje o ní Ing. Josef Kobylka, kterého – a jeho práci - mi tímto dovolte na stránkách Kryrské rozhledny představit.

Co je to vůbec kronika?

Kronika jako taková je historiky považována za vyprávěcí pramen vzniklý z vůle zadavatele (instituce) nebo autora, který obsahuje záznamy spojované do chronologických řad. Vzniká za účelem zachycení a hodnocení historických událostí a interakcí odehrávajících se na určitém území (v regionu, obci, farnosti, škole či rodině), nebo ve společenství lidí sdružujících se na základě společného zájmu (hasiči, spolky, rozličná sdružení) v určitém čase.

Minulost kronikářské práce

Prvními autory na našem území byli duchovní – vzpomeňme Kroniku českou probošta Vyšehradské kapituly Kosmy, Zbraslavskou kroniku, Dalimilovu kronika nebo kroniku Václava Hájka z Libočan. Později v novověku nastoupili městští kronikáři i lidoví vesničtí písmáci. Záznamy měly zprvu význam spíše rodinný (zápisy o narození, úmrtí, suchu, neúrodách, krupobití apod.). Tyto záznamy jsou pro nás cennými doklady tehdejších poměrů a těžkého života. Známým příkladem jsou Knihy pamětní milčického kronikáře Františka Jana Vaváka (1741 – 1816), či komentáře o současných událostech čáslavského finančního úředníka Jana Ferdinanda Opize (1741 – 1812) ovlivněné Velkou francouzskou revolucí. Tito písmáci, kteří byli značně sečtělí a vzdělaní, psali své kroniky ze svých potřeb a jejich názory často měly vliv na smýšlení obyvatelstva

Kosmova kronika česká

Nařízení o vedení obecních kronik 1835-1836

Po roce 1848 se začal měnit způsob správy obecních věcí a zvláště na místní úrovni se začala uplatňovat místní samospráva. Vzhledem k tomu, že už v té době se kroniky na různých úrovních vedly, začali se problematikou zabývat úředníci správních orgánů. Z nich vynikl nejvyšší purkrabí český Karel Chotek (1783 - 1868), který se inspiroval v Bavorsku a 31. srpna 1835 vydal historicky první nařízení o pamětních knihách na našem území, které zavedlo povinnost vést kroniku ve všech městech, městysech, obcích světské i duchovní vrchnosti, a to k 1. lednu 1836. V celkem čtrnácti bodech bylo uvedeno, jak má kronika vypadat. Pamětní kniha psaná latinsky nebo německy měla obsahovat pravdivé zachycení událostí místního charakteru, zvyků a obyčejů, popis vzácných návštěv či přírodních katastrof. Z technických doporučení se uvádělo, aby pamětní kniha měla formát foliantu, byla psána dobrým inkoustem na kvalitní papír. Rozsah kroniky měl být do 350 listů, jenž měly být očíslovány, protáhnuty provazem a opatřeny pečetí nadřízeného úřadu. Kronikář měl rovněž povinnost na konci každého svazku kroniky zpracovat a zapsat věcný rejstřík. Výnos byl konkrétní, přesný a prováděcí vyhláška měla velmi

podrobné metodické pokyny.

Kroniky za první republiky

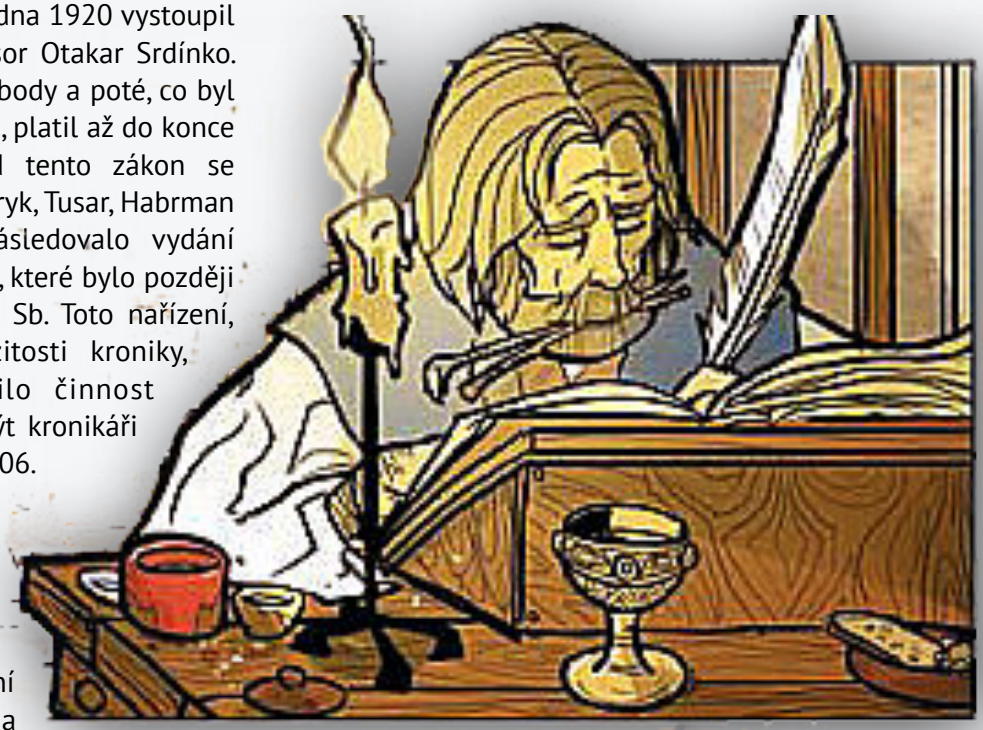
28. října 1918 vznikla Československá republika a na půdě Národního shromáždění začali poslanci jednat o prvních zákonech mladé republiky. Také o kronikách a kronikářích. Dne 30. ledna 1920 vystoupil před své kolegy universitní profesor Otakar Srdínko. Jeho návrh obsahoval pouhé čtyři body a poté, co byl schválen jako zákon č. 80/1920 Sb., platil až do konce června 2006). Mimochodem pod tento zákon se podepsali osobnosti jako byl Masaryk, Tusar, Habrman a Švehla. Po vydání zákona následovalo vydání nařízení vlády RČS č. 211/1921 Sb., které bylo později nahrazeno nařízením č. 169/1932 Sb. Toto nařízení, které podrobně stanovilo náležitosti kroniky, povinnosti kronikáře a upravilo činnost letopisecké komise (která měla být kronikáři nápomocná), platilo rovněž do r. 2006.

Kroniky po roce 1939 a 1945

V souvislosti se změnou státních poměrů v roce 1939 vydalo MŠANO o rok později předpis, který ukládal, aby obecní kroniky byly soustředěny nejprve na okresních úřadech, aby byly později odvezeny do zemských archivů v Praze a v Brně. V mnoha obcích ovšem vznikly tajné kopie, které do archivu putovaly místo originálů a kroniky považované za „obecní poklad" byly bezpečně po celé období války ukryty. Podle nových předpisů většina kronikářů kroniku nevedla. Hned v květnu 1945 vydala muzejní a archivní sekce ustavená při Zemském národním výboru provolání k obecním kronikářům, kde vyzvala obecní písmáky k pravdivému doplnění událostí v obci před i po Mnichovu a za okupace. Po válce bylo prvořadým úkolem vrátit kroniky obcím, ustanovit kronikáře a zajistit kontinuitu záznamů. V pohraničních obcích bylo nutné vzhledem k odsunu německého obyvatelstva většinou založit kroniky nové.

Kroniky po roce 1948

Po roce 1948 došlo ke značnému zpolitizování kronikářské činnosti, které trvalo dlouhých 50 let. Výrazem doby byla směrnice o vedení kronik Ministerstva školství a kultury 69421 / 1955. Psalo se, že „funkcí kronikáře pověřuje rada MNV občana oddaného lidově demokratickému řízení, který politickou vyspělostí a všeobecnými znalostmi zaručuje řádné vedení kroniky." Dozor nad kronikáři včetně jejich politické výchovy v té době měly odbory školství a kultury okresních národních výborů. Současně bylo doporučeno, aby se okresní a vlastivědná muzea a archivy staly poradenskými středisky pro kronikáře.

Kronikářská práce po roce 1989

Rok 1989 přinesl svobodu nejen do politického a veřejného života, ale také do vedení kronik. Nastal přitom stav zcela opačný, v mnoha případech se nedá pojmenovat jinak než anarchií. Mnoho kronik se nenávratně ztratilo, jinde se kronika přestala psát vůbec. Mnozí starostové usoudili, že psaní obecní kroniky je zbytečné a že prostě zaměstnávat kronikáře nebudou. V souvislosti se zákonem č. 367/90 Sb. přešla totiž povinnost péče o kroniky a kronikáře na obce.

Nový zákon - rok 2006

Nový zájem o kroniku přišel v polovině 90. let. Tehdy se stala jedním z kritérií pro hodnocení v soutěži o Vesnici roku. Pracovníci obcí si začali opět uvědomovat, že kronika je součástí identity obce, a že kronikář tvoří budoucí historické vědomí obce. Výrazem tohoto hnutí byla i poslanecká iniciativa, jejíž péčí se problematika obecních kronik začala projednávat v poslaneckých a senátorských lavicích. Poukazovala přitom na zastaralost dosavadních předpisů a právní vágnost existence letopiseckých komisí. Legislativní proces byl ukončen v dubnu 2006,

kdy byl nový zákon o kronikách obcí vydán pod č. 132/2006 Sb. ve Sbírce zákonů (SBÍRKA ZÁKONŮ ročník 2006, částka 46, ze dne 14.4.2006).

Jak tedy má nově obecní kronika vypadat?

„Podle zákona je dnes kronika vedena jako ručně psaná kniha s číslovanými listy nebo v elektronické podobě s následným tiskem po uzavření každého kalendářního roku,“ vysvětluje právnička Mgr. Pavla Samková, *„Nedílnou součástí kroniky je příloha, která obsahuje písemné, obrazové nebo zvukové dokumenty doplňující zápis v kronice.*

Zápis do kroniky se provádí nejméně jedenkrát za kalendářní rok; o obsahu zápisu rozhoduje obec.

Obec je podle zákona povinna zabezpečit kroniku proti ztrátě, poškození a neoprávněnému přístupu. Do kroniky může každý nahlédnout ve vymezené době na obecním úřadě; pokud je nahlížení umožněno do kroniky ručně psané nebo do kroniky v podobě tištěné vázané papírové knihy, děje se tak pod dohledem kronikáře. Občan obce starší 18 let, jakož i osoba, které zákon přiznává práva občana obce, může písemně navrhnout změnu, doplnění nebo opravu zápisu v kronice; obec na základě těchto návrhů podle okolností zápis v kronice opraví, doplní nebo jinak změní.

Členění ročního zápisu do kroniky zákon blíže neupravuje, na základě zvyklostí a metodického vedení archivů se však zpravidla dodržuje tato základní struktura pravidelného ročního zápisu:

- *úvod (stručné připomenutí nejvýznamnějších celostátních či regionálních událostí, které se dotkly v průběhu roku obce a jejích obyvatel vč. reakce občanů apod.),*
- *počasí, změny životního prostředí (klimatické anomálie a celkové roční hodnocení počasí),*
- *obyvatelstvo (statistika obyvatelstva k 31. prosinci nebo k 1. lednu, informace o sčítání lidu, změny v ne/zaměstnanosti apod.),*
- *obecní záležitosti (složení zastupitelstva a rady obce, komisí rady a výborů zastupitelstva obce a jejich činnost, informace o starostovi a zaměstnancích obce aj.),*
- *hospodaření obce a hospodářský život obce (informace o rozpočtu obce, investicích, zhodnocení hospodaření obce, podstatné změny v průmyslu a podnikání apod.),*
- *výstavba v obci, doprava,*
- *veřejný a kulturní život, školství (činnost politických stran, občanských sdružení, kulturní dění apod.),*
- *péče o obyvatelstvo, sociální a zdravotní záležitosti,*
- *podpis kronikáře a datum pořízení zápisu.*

V případě absence zápisů za minulá období je možné je zpětně, retrospektivním zápisem, doplnit.

Obecní kroniky mají trvalou dokumentační hodnotu a jsou proto důležitými archiváliemi. Patří mezi dokumenty, které musí být podle zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, vždy předloženy k výběru za archiválie (pro kroniky je tedy stanoven skartační znak »A« /archiválie/ a metodikou doporučovaná skartační lhůta činí 10 let od uzavření svazku).

Za předání kroniky do místně příslušného archivu odpovídá obec.“

Kroniky v Kryrech

S kým si o kronice (resp. kronikách našeho města) povídat s jiným, než s tím nejpovolanějším? Jím v Kryrech není nikdo jiný než dlouholetý kronikář našeho města – Ing. Josef Kobylka.

„První kryrská kronika, kterou jsem držel v rukou,“ svěřil se Kryrské rozhledně, „je stará - čistě německá – ta mapovala události v našem městě od roku 1927 nebo 1929 do roku 1944.“

Je uložena v Kryrech na městském úřadu a měl jsem možnost si ji prolistovat.

Byla psána kurentem, což je německá obdoba novogotického kurzivního písma používaná od 16. až téměř do poloviny 20. století – tedy v Německu. Takže i v Sudetech. Dneska však kurent umí málokdo číst , ani já němčinou příliš nevládnu, tedy požádal jsem o překlad alespoň části kroniky manžela své sestřenice, který se v Německu narodil a žije tu dodneška. Prostě rodilého mluvčího. Protože má za manželku Češku, naučil se i našemu jazyku, nicméně tady se mi omluvil… „Něco málo přečtu, s něčím si nevím ale opravdu rady," připustil.

„Součástí té kroniky jsou i fotografie," pokračuje kronikář Kryr, „bohužel nejsou kompletní, mnoho z nich bylo z kroniky vytrháno, ztraceno." To potvrzuje i starosta města Miroslav Brda. Byly doby, kdy i tuto kroniku městský úřad pustil z rukou, zapůjčil. To už dnes opravdu nejde.

Velmi jednoznačně tato kronika v zápisech z posledních let, které obsahuje, vypovídá o situaci, která v Sudetech na konci 30. let minulého století vládla. Například příchod německého vojska do Kryr 9. října 1938 (na základě Mnichovské dohody z 29. 9. 1938 – Němci skutečně na nic nečekali…) Kryrští vítali s nadšením. Ve zmíněné kronice je tento den uveden jako ten nejšťastnější v dějinách města Kryry.

Obyvatelé Kryr příchod německého vojska vítali s nadšením.

„Tento den je tím nejšťastnějším v dějinách města Kryry!"

Nové okresní vedení tehdy jmenovalo Josefa Schuldese (dne 19. 10. 1938) starostou Kryr, přičemž všechny místní spolky byly rozpuštěny a jejich majetek zabaven.

K tomu je třeba podotknout, že z tehdy posledního sčítání obyvatelstva uskutečněného v roce 1930 plyne, že v Kryrech žilo 2 550 obyvatel:

2 219 Němců, 369 Čechoslováků, 7 Židů a 15 cizinců.

Většina (na přelomu 30. a 40. let minulého století 84% obyvatel našeho města), zpitomělá propagandou německého národního socialismu, vesele hajlovala a provolávala slávu jednomu z největších zločinců lidstva, který je odpovědný za smrt mnoha desítek miliónů lidí po celém světě. Kryrané vítali nejstrašnější konflikt v dějinách lidstva s jásotem – i to se v kronice našeho města odráží.

Hledá se ztracená kronika. Nebo spíš kroniky

Od roku 1945 v archivu našeho městského úřadu kronika či kroniky chybí. A to až do začátku sedmdesátých let minulého století. Víme, že vedeny byly, že existovaly. Pokusili jsme se je, bohužel alespoň zatím bezvýsledně, hledat.

O tom, proč se tyto dokumenty ztratily, můžeme jenom spekulovat. Velmi pravděpodobně prozrazovaly na někoho něco, s čím by se nerad chlubil. Možností je celá řada: mohly vadit zápisy z těsně poválečného období, někomu se nemusely hodit informace z období nástupu komunistů k moci v roce 1948 nebo popis kolektivizace našeho zemědělství. Byl tu i rok 1968 a následná normalizace. Nebo se kroniky někomu prostě jenom líbily…

Víme, že před panem Kobylkou zaznamenával historii našeho města pan učitel Karel Prikner. Nevedl však jen psanou kroniku, on natáčel i kroniku filmovou. Obecní kamerou Admira 16. Část z ní existuje v digitalizované podobě; jde o němé černobílé filmy, které ozvučil (přidal hudební doprovod) pan František Vašek (studio „Dobrák“). Ten mi ji už před deseti lety poskytl a já jsem jí tehdy nahrál na kanál YouTube.

Mimochodem - před časem o ni projevil zájem i režisér České televize Petr Hátle, který si z ní vybral několik záběrů pro jeden ze svých dokumentárních filmů.

Všechny dochované a digitalizované části Kryrské filmové kroniky najdete, jak jsem již výše zmínil, na youtube.com, přičemž do vyhledávače kanálu stačí zadat FILMOVÁ KRONIKA KRYR. Formou QR kódu čtenářům Kryrské rozhledny nabízím na tomto místě procházku šedesát let starou historií našeho města. Díky Karlu Priknerovi obrazem. Navíc celuloidové pásky, které natočil, mohou být i starší: František Vašek vypráví o tom, že v době sametové revoluce se ztratila spousta věcí: zmíněné kroniky, není ani obecní kamera Admira, zem se slehla po cívkách s některými Priknerem natočenými filmy. „Třeba osmašedesátý rok není,“ říká Vašek, „přitom vím, že pan učitel natáčel. A jiné a jiné. Co já jsem se toho nashánět…“

Na kronikáře Karla Priknera vzpomínají i jeho syn a snacha. „Tatínek seděl u veliké knihy,“ říká paní Priknerová, „a maloval.“ Syn si pak je

KRONIKÁŘI MĚSTA KRYRY

Karel Prikner

Narodil se v roce 1915 v Benešově, což je malá vesnice ležící cca 3 km severovýchodně od Broumova v okrese Náchod, která tomuto městu patří. Vystudoval učitelský ústav v Kladně a následně byl roku 1935 ustanoven učitelem v Gáničích na Zakarpatské Ukrajině. Po roce 1939 vyučoval v Rynholci, Tuchlovicích a Lánech v okrese Slaný. Po roce 1945 pak v Načetíně v okrese Chomutov nebo v Kašticích u Podbořan.

Roku 1952 byl ustanoven ředitelem Národní školy v Kryrech, později se stal jejím zástupcem. Roku 1954 byl ve funkci ředitele Okresního domu osvěty v Podbořanech.

Do Kryr se jako pedagog vrátil roku 1957, kde od této doby působil jako učitel.

V Kryrech bydlel od roku 1953 po uvolnění bytu na Hluboké cestě v č. p. 521.

Filmová kronika Kryr - 1961

jistý, že tatínek natáčel už i barevně.

Nemáme všechny psané kroniky, chybí i část filmů. Ty jsme se ve spolupráci s ředitelkou Hanou Lehnerovou a školníkem Vladimírem Turkem ještě pokusili hledat ve sklepech a kabinetech základní školy, kde Karel Prikner promítal (tuším to bylo v dnešní učebně dílen), zatím se tu ale žádný „poklad" nenašel.

„Poklad" – kronika psaná Karlem Priknerem (zápisy od roku 1971), se ale našla na Městském úřadu Kryry. O té nikdo nevěděl, byla brána za ztracenou, nicméně nacházela se mezi spisy matriky, kde neměla absolutně co dělat. Miroslav Brda jí v 90. letech minulého století v rámci inventarizace nepřebíral, nevěděl o ní. Předchozí kronika (či kroniky...) nejsou k nalezení dále.

Nezbývá než doufat, že ten, kdo je odnesl, tyto dokumenty neskartoval, nezničil. Že se někdy prostě najdou, objeví. Možností, jak se k těmto svazkům dostat, totiž příliš mnoho nebylo a ani není. Kroniky jsou uloženy na městském úřadu (dříve na národním výboru) a přístup k nim má omezený počet lidí.

Jak se vůbec člověk kronikářem stane?

Vraťme se k našemu současnému kronikáři, panu Kobylkovi:

„Mě oslovil právě pan učitel (tehdy už v penzi)," vzpomíná, „který na tom začínal být zdravotně špatně. Znal se s mými rodiči, takže i se mnou – a věděl o mně, že se umím vyjadřovat i solidně píšu. Že bych to po něm mohl dělat. Začal mě přesvědčovat - a přesvědčoval mě tak dlouho, až jsem na to nakonec kývl. Samozřejmě v té době to také musel schválit národní výbor."

Pan učitel Prikner na začátku osmdesátých let minulého století zemřel a první rok, který do kroniky Josef Kobylka zaznamenal, byl ten tisící devátenáctistý osmdesátý druhý. Jak už bylo řečeno, pokračoval v páně Priknerově díle a tento svazek kroniky dokončil o sedm let později, zápisy zde končí v roce 1989.

Jak se píše kronika

Každoroční zápis do kroniky čítá několik stran.

KRONIKÁŘI MĚSTA KRYRY

Ing. Josef Kobylka

Přestože se narodil před devětašedesáti lety v Karlových Varech, celý svůj život prožil ve městě pod Schillerovou rozhlednou.

Základní školu absolvoval v Kryrech, po jejím ukončení studoval na tehdejší Střední všeobecně vzdělávací škole v Podbořanech, jíž maturitní zkouškou ukončil v roce 1970. Ve studiu pokračoval na lesnické fakultě. Úspěšně ji s titulem inženýra ukončil v roce 1975. Absolvoval rok prezenční vojenské služby a poté nastoupil v Lesním podniku Žatec jako referent údržby budov a cest. K tomu tady působil jako bezpečnostní technik a od roku 1979 byl technologem pěstební a těžební činnosti; o rok později už vedoucího technologa společnosti zastupoval.

V polovině roku 1980 nastoupil Ing. Kobylka na Polesí Petrohrad. Po transformaci podniku pracoval v nově vzniklých strukturách Lesů České republiky Žatec. Svou profesní kariéru pak ukončil na Střední lesnické škole ve Žluticích jako pedagog.

Jeho celoživotním koníčkem byla myslivost.

Řekněme deset, patnáct, dvacet. Třicet – jak kdy… záleží na invenci kronikáře, záleží na tom, jaké události (a události jakého významu) se v obci odehrají.

Kronika se prostě nepíše průběžně – zápis do ní se pořizuje za celý rok najednou. „Musím si dělat poznámky," říká k tomu inženýr Kobylka, „mám na to takový velký kalendář, do něhož si zaznamenávám počasí (je, výše jsme se o tom zmínili, povinnou rubrikou kroniky) případně nějaké důležité události. Vedle toho ještě i nějaké volné listy, na které si píšu koncept příštího zápisu. To pak všechno dávám dohromady a z toho roční zápis kroniky vychází."

Inženýr Kobylka vede kroniku objektivně, apoliticky – oprošťuje se od subjektivního hodnocení. Městská kronika prostě není o příběhu, není o názoru. V daném čase zaznamenává aktuální události. Díky ní si můžeme například na další straně připomenout, jaké byly Kryry roku 1991.

Závěrem

Číst si právě uzavřený zápis do kroniky postrádá smysl. Význam takového zápisu však roste s vodou, která Blšankou v Kryrech proteče. A čím jí bude víc, tím tento pohled kronikáře (pochop – našeho souseda, jednoho z nás…) na naše město, na svět kolem nás, bude na významu nabývat.

Na konci tohoto příspěvku si tak neodpustím jisté krédo. Slova, která platila před mnoha staletími – a platí dodnes:

„Jelikož nám není dopřáno dlouhé žití, aby po nás něco zůstalo, jako důkaz, že jsme žili."

Plinius Maior, římský válečník a filosof

Kryry, 1991

Fotografie: archív Jaroslava Jasana

Pavel Ďuran

ÚVODEM ROKU

Naše obce vstoupily do nového roku, roku 1991, plny očekávání a nadaje v lepší budoucnost, samostatnost a možnost vlivu obce na vlastní - neokleštěnou samosprávu. S tímto předsevzetím zahajovalo svou činnost i obecní zastupitelstvo. Cíle a úkoly byly nelehké, částečně se počítalo zejména se změnou myšlení občanů k lepšímu, tedy k tomu, že si náš občan uvědomí sounáležitost s obcí, svůj podíl na rozhodování, ale i odpovědnost. Pouze částečně se tyto předpoklady naplnily. Důvod je jediný - ubčlo velmi málo času na to, aby si lidé uvědomili, že již za ně nikdo nebude bez nich rozhodovat, a že záleží pouze na nich samotných. Tak, jako byl rok 1990 „prubířským" kamenem, pokud se týká státu a obou republik, tak byl rok 1991 rozhodujícím pro další rozvoj, samosprávu a sounáležitost obcí. Vše se neobešlo, z větší míry ne vinnou obcí, spíše přetrvávání „neomylnosti" nadřízených státních orgánů, neschopností a nechotou některých lidí nést odpovědnost za stávající stav.

Chcete pomoci dětem, které se z nejrůznějších důvodů ocitly v dětském domově?

Nic jim neschází tolik jako člověk, který se o ně např. jeden den v týdnu zajímá, stará a má je prostě rád...

K tomu je určena hostitelská péče ....Stačí se domluvit !!

Nemusíte dělat zázraky, ale pro dítě z dětského domova to bude zázrak!!

Kralupská cesta z.ú. s podporou Děti patří domů z.s.

Pro bližší informace viz web:

www.detipatridomu.cz/dobroděj

BOJOVALI ZA NAŠI SVOBODU

V minulém roce jsme si připomněli 75. výročí osvobození Československa a konce 2. světové války. Při této příležitosti a současně k oslavám 700 let od založení města vydal Městský úřad v Kryrech publikaci „Sborník podle vzpomínek pamětníků".

Kromě úvodních příspěvků předsedkyně SČVP Mgr. Dagmar Martinkové k 75. výročí osvobození, Bc. Romana Štéra z Národního archivu k účasti volyňských Čechů v československých vojenských jednotkách v SSSR a průběhu konce 2. světové války a poválečného vývoje na Podbořansku obsahoval také medailonky příslušníků 1. československého armádního sboru z regionu Kryry, Strojetice, Běsno a Stebno, volyňských Čechů, kteří zde našli svůj domov.

Bylo jich téměř devadesát.

Příběhy některých z nich, kteří neváhali se zbraní v ruce bojovat za naši svobodu, sesbírala a pro sborník upravila paní Marie Čonková. Ta však už ve chvíli, kdy publikace vycházela, věděla, že je sborník neúplný. Že mezi námi žijí potomci těch, na jejichž jména bychom neměli nikdy zapomenout a kteří se do její publikace tehdy nevešli.

Pojďme si je společně v Kryrské rozhledně připomenout. Protože také díky nim tady dnes můžeme být i my.

Pavel Ďuran

JURAJ MELNIK

(1915 - 1992)

Juraj Melnik se narodil 8. 7. 1915 v horské oblasti Zakarpatské Ukrajiny v obci Lipecká Polana, okres Chust v tehdejším Československu.

Zakarpatská Ukrajina byla po zániku Uherska v letech 1919 až 1939 samosprávná země Československá- v červnu 1945 byla odstoupena a připojena k Sovětskému svazu a od prosince 1991 se stala součástí nezávislé Ukrajiny. Juraj pocházel ze šesti dětí, měl čtyři sestry a bratra Ivana. Otec Ivan Melnik pracoval jako dělník, matka Anna rozená Perecová se starala jednak o domácnost a také pracovala v zemědělství na polích, kde vypomáhaly i děti. Dětství a mládí Juraje a ostatních sourozenců nebylo lehké, kvůli práci nechodili většinou ani do školy. Číst a psát se Juraj naučil až v armádě. V letech 1925 – 1935 sloužil u sedláků v okrese Chust a další dva roky pracoval jako lesní dělník v obci Berezniky u Iršavy. Vojenskou základní službu absolvoval v Plzni. V roce 1937 byl odveden k 35. pěšímu pluku a v této nejznámější, legendární a slavné vojenské jednotce, sloužil jako vojín střelec. Po okupaci zbytku Československa byl pluk 31. 7. 1939 oficiálně rozpuštěn a Juraj propuštěn domů. Vrátil se do Polany, byl zaměstnán i nadále jako lesní dělník. Oženil se s Žofií Papadincovou (1922 – 1987) a v roce 1941 se jim narodil první syn Mikuláš. Další tři synové Jiří, Ivan

Juraj Melnik (1945)

a Michal se narodili už v Čechách. Po obsazení Zakarpatské Ukrajiny Maďary musel v letech 1940 až 1943, tedy celkem třikrát, narukovat do maďarské armády. Byl zařazen jako vojín – střelec u pěšího pluku. Tento pěší pluk po dobu osmi měsíců působil jako okupační jednotka v Jugoslávii v prostoru Bačka. V roce 1943 se mu podařilo uprchnout z území obsazeného Maďary a přidal se k 117. partyzánskému oddílu do divize Železniak 107 v Gomelské oblasti v SSSR. Sloužil zde do dubna 1944, přičemž mezitím od listopadu do března pobýval kvůli zranění hlavy v nemocnici. Při první příležitosti a dobrovolně vstoupil 4. 4. 1944 v Jefremově do nově se formující československé zahraniční armády, kmenové číslo 8570/M. V řadách 1. československého armádního sboru pod vedením Ludvíka Svobody sloužil až do 23. 8. 1945, kdy byl z armády propuštěn. Byl vojín – samopalník, 1. brigáda – SPO a nabíječ v dělostřeleckém oddílu – minometná baterie. Účastnil se bojů v Gomelské oblasti, Krosno, Dukla, Liptovský Mikuláš. Byl zraněn u Gomelu, kde výbuchem bomby utrpěl otřes mozku, na Dukle střepinou poraněno pravé koleno a pravá strana prsou a u Liptovského Mikuláše zraněna střepinou levá noha, částečně ochrnul.

Medaile a vyznamenání:

1944 - Čs. válečný kříž 1939, 1945 - Čs. válečný kříž 1939, 1945 - Čs. pamětní medaile se štítkem SSSR, 1944 - Medaile za chrabrost, 1948 - medaile Za vítězství nad Německem ve Velké vlastenecké válce, 1959 - Dukelská pamětní medaile. Poslední vyznamenání mu v šedesátých letech na setkání frontových bojovníků předával armádní generál Bohumír Lomský.

Rodina zůstala během války v Lipecké Polaně. Juraj se po válce usadil v Kryrech, dostal příděl č. 8, kde byli ještě původní němečtí nájemci. Zanedlouho za ním přijela do Kryr manželka Žofie a v prosinci jel do Polany pro syna Mikuláše. Mikuláš si dodnes pamatuje hrůzný zážitek z cesty, kdy po připojení Zakarpatské Ukrajiny k Sovětskému svazu se právě v té době uzavřely hranice a byl s otcem a dalšími krajany ve vězení v Užhorodě. Juraj, vyučený tesař, nebyl velký zemědělec. Předal usedlost v Kryrech dalším a zanedlouho odjeli na Tachovsko. Pracoval jako lesní dělník v letech 1949 – 1950 u Státních lesů Tachov a poté až do roku 1956 jako bača na Státním statku Tachov, hospodářství Lučina. Ale válka a následky válečných zranění se na Jurajovi podepsaly. Zakrátko se dostavovaly deprese, epileptické záchvaty a dostal invalidní důchod. Stával se stále více agresivním a autoritativním vůči manželce a dětem, stále častěji se vracely vzpomínky na válečné útrapy. Když vyprávěl o svých zážitcích z války, vždy říkal, že: „největší jistota byla mezi mrtvými a na Dukle se děly hrozné věci“. V roce 1958 se manželé rozešli, matka Žofie se i s dětmi vrátila do Kryr a v roce 1961 bylo manželství rozvedeno. Juraj sice jezdíval do Kryr, ale navštěvoval pouze kamarády, kteří také prošli frontou, s těmi si rozuměl. Pro své nejbližší však porozumění neměl. Byl šikovný při práci v lese i na poli a vypomáhal v obci. Jako člen Svazu protifašistických bojovníků a Svazu československých invalidů se zúčastňoval akcí. K určitým lidem byl dobrosrdečný, ale k rodině si cestu bohužel už nenašel. Dům v Lučině mu vyplatili při stavbě přehrady v sedmdesátých letech, odešel na ovčín v Milířích a zbytek života strávil v Pečovatelském domě v Kladrubech.

Juraj Melnik zemřel 3. 5. 1992 a je pochován na hřbitově v Milířích u Tachova. Jeho tři synové i s rodinami žijí v Kryrech, nejmladší syn Michal zemřel svobodný.

Juraj Melnik (1. vlevo) při vyznamenávání v roce 1959

Podle vzpomínek Mikuláše Melnika, syna, a záznamů VÚA Praha

Marie Čonková

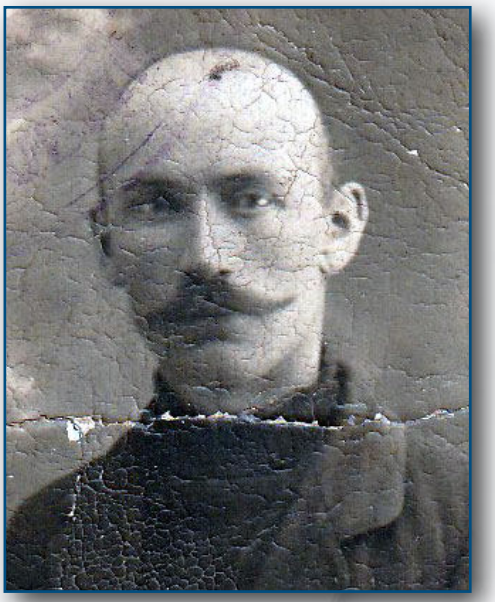
Fotografie: archiv Mikuláše Melnika

VLADIMÍR DOLEJŠ

(1896 - 1981)

Vladimír Dolejš se narodil 4. 2. 1896 v Sofievce na Volyni jako nejmladší syn Josefa a Marie Dolejšových. Jeho otec Josef, vyučený krejčí ve Vídni, pocházel ze Smetanovy Lhoty na Písecku. Matka Vladimíra Marie Buzická byla z Mirotic, chodila do školy s Mikolášem Alšem, její otec byl tkadlec.

Marie Buzická a Josef Dolejš byli oddáni v Miroticích, bydleli v podnájmu až do roku 1874, než se vystěhovali do carského Ruska. Dolejšovi měli 9 dětí, 3 dcery a 6 synů. První dva synové se narodili ještě v Čechách, ostatní sourozenci na Volyni. Josef a Marie Dolejšovi přijeli do Ruska do Mirohošti, ale časem se přestěhovali do nově vznikající Sofievky. Tam si s rodinou postavili chalupu, po částech korcovali les a měnili mýtinu na pole. Když vypukla 1. světová válka, narukoval nejmladší syn Vladimír do ruské armády k dělostřelcům do Darnice u Kyjeva, kde sloužil v letech 1915 - 1918. Po válce se vrátil z války k rodičům do Sofievky. Vzhledem k tomu, že neměl žádný velký majetek a byl vlastně na prahu svého produktivního života, musel se zatím spokojit dřevěnicí, krytou doškami a připravoval si materiál na stavbu zděného domu. V roce 1922 zasáhla Vladimíra krutá rána, zemřela mu maminka Marie Dolejšová, kterou velmi ctil a miloval a těžce nesl její smrt. Rok po smrti své matky v roce 1923 si přivedl do domu Marii Mikešovou, svou družku, která měla za svobodna syna Vladimíra, narozeného v roce 1918. Vladimír se rázem stal tátou pětiletého kluka. V roce 1924 se narodila dcera Jiřina a o tři roky později syn Emil. Domek, ve kterém dříve bydleli, byl starý. Vladimír se rozhodl parcelu prodat a domek zboural. Materiál z bouračky použil na stavbu nové dřevěnice a za zbylé peníze si pořídil cihelnu na Tabulkovém poli u Vrby. Cihelna prosperovala až do roku 1939, než ji zabrali Rusové. V roce 1935 zemřela družka Marie Mikešová na rakovinu. O dva roky později se Vladimír oženil s Libuší Wenigerovou z Hinska, dcerou Františka Wenigera a Anny Čapské. Oddáni byli v církvi, protože se nechal pokřtít na pravoslavnou víru, jako byla Libuše. Od roku 1939 začal Vladimír opět chodit do lesa kácet dříví, také vydělával kůže na boty, šil a opravoval boty. Učil se ševcem, ale nevyučil. Boty ušít uměl. Takovou prací se živil i svou rodinu do roku 1947, než reemigroval do Československa.

Vladimír Dolejš (asi 1920)

Válečné události

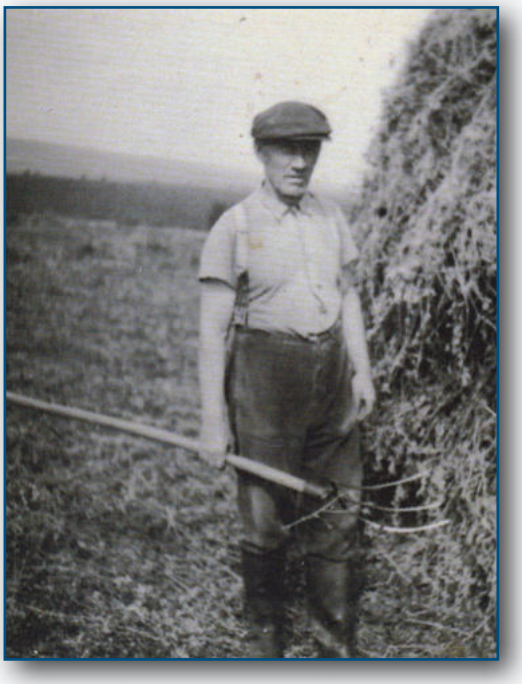
V roce 1939 za vlády Sovětů dělal Vladimír předsedu obce, protože bohatí sedláci nechtěli mít nic společného s politikou Sovětů, kteří po svém příchodu na Volyň začali po svém vzoru zakládat kolchozy. A Vladimír Dolejš, jako bezzemek, jim byl za předsedu dobrý. 22. června 1941 přepadlo hitlerovské Německo Sovětský svaz. Byly zrušeny kolchozy a sedlákům zase narostl hřebínek. Také ukrajinští nacionalisté byli na koni. Němci jim slibovali samostatnost, budou-li s nimi spolupracovat. Protože Ukrajina byla dlouho pod cizí nadvládou buď Poláků, nebo Rusů, chopili se ukrajinští nacionalisté nabídky Němců a fanaticky plnili vše, co po nich Němec žádal. Jako symbol své samostatnosti stavěli Ukrajinci mohyly – byly to navezené hromady země, upravené do poschoďovitých jehlanců a na vršku byl ukrajinský znak – trojzubec a kříž. Tyto mohyly byly vysvěceny a staly se pro Ukrajince posvátnými místy. I stalo se, že se jednomu vozkovi splašili koně a podupali ukrajinskou vysvěcenou mohylu. Vzhledem k tomu, že Vladimír pásal v okolí mohyly krávu a nebyl Ukrajinci oblíben, svedli poškození mohyly na něho. A jeden ukrajinský nacionalista ho zbil a zkopal tak, že Vladimír zůstal několik týdnů bez hnutí na lůžku. Protože nacionalista, který ho zbil, byl u banderovců a Němci s banderovci spolupracovali, nebylo žádného odvolání. Za německé okupace nechtěl žádný ze sedláků spolupracovat s Němci a dělat starostu obce. Opět byl zvolen Vladimír jako ten, co nemá co ztratit. Hodně času trávil ve vsi, organizoval různé brigády – jako odstraňování sněhu, opravu cest a jiné práce, které si Němci vymysleli. Tato situace trvala až do 18. 3. 1944. Ten den přišli do

do chalupy Dolejšů, která ležela mezi ukrajinskou a českou vesnicí, němečtí vojáci. Bylo jich hodně a byli tam celý den až do 23.00 hodin v noci. Přinesli si slepice a Vladimír jim je musel vařit. Zašívali si obleky, čistili oděv od vší, čistili zbraně a čekali na rozkaz. Děti s matkou se tísnily v koutě postele. Vladimír manželce načernil tvář, udělal kruhy pod očima a tvrdil Němcům, že je těžce nemocná. Chovala nejmladší dítě – syna Sašu. Když se blížilo k půlnoci, dostali Němci rozkaz pochodovat směrem na Brody a dále Lvov. Sebrali s sebou Vladimíra, aby jim ukazoval cestu a řídil koňský potah. Koně byli cizí, Dolejšovi žádné neměli. Rodina oplakávala Vladimíra a měla strach, že se už nevrátí, ale k ránu se objevil. Protože Němci vyjedli všechen chléb, chtěla matka ráno upéct placky, aby bylo s mlékem co snídat. Dala vál na stůl, prosela sítem mouku a v tom Vladimír přišel do světnice a řekl jí, ať všeho nechá, protože byli zpozorováni první sovětští vojáci – první linie. Vladimír věděl, že se Němci opevnili v zákopech na českém hřbitově a tím byl dům ve frontové linii. To bylo 19. 3. 1944. Vladimír s manželkou vzali děti a peřiny a utekli do sklepa, který byl vykopaný v zemi vedle chalupy. Tam seděli na bramborách, vedle sudu se zelím a okurkami, až do rána 20. 3. 1944. Celý předchozí den a noc za nimi zuřila bitva, na dvoře, na chalupě i v okolí. Bylo zabito a zraněno mnoho sovětských vojáků. Němci stříleli od hřbitova a chalupa Dolejšů byla prostřílená jako řešeto. I vál ve světnici, na kterém byla mouka, byl prostřílen. Ráno 20. 3. 1944, když se střelba utišila, vyšla rodina i s dětmi ze sklepa. Vzali krávu na provaz a utíkali i s dětmi do lesa, ale sovětští vojáci je vrátili domů, že už je Němec vyhnán. Takže den 20. března 1944 byl pro rodinu dnem osvobození od německé okupace. Němci ještě poraženi nebyli, jen boje se přesunuly na jiná místa. V Bělohrudce i na Sofievce byla polní nemocnice až do konce války. Za frontou v roce 1944 začali chodit žebráci z Brjanska, Černogorska, Kurska. Volyňští Češi si nežili špatně, co se potravin týče. Byli pracovití a rozumní. Raději rozdali poslední chléb, než by si nechali zničit nemovitý majetek. Snažili se žít naplno i v těch nejtěžších dobách. Slavili a světili všechny svátky a navzájem se navštěvovali. Díky této přizpůsobivosti a umění se odreagovat, dočkali se volyňští Češi návratu do své původní vlasti.

Návrat do Československa

Po válce v roce 1945 se začalo mluvit o návratu – repatriaci. Začátkem prosince 1946 přijela československá přesídlovací komise pod vedením plukovníka Lazara z Prahy. Měla své sídlo ve Vrbě a v této komisi spolupracoval za obec i Vladimír Dolejš. Dne 25. ledna 1947 odjel první transport volyňských Čechů ze Sofievky z okresu Verba. Návrat do vlasti byl přijímán různými lidmi různě. Někteří se těšili, jako Vladimír, že se vrátí do vlasti, kde se narodili jeho rodiče a kam cítil, že patří. Některým bylo líto majetku, některým se nechtělo opouštět místa, kde se narodili a žili, jako třeba Vladimírova manželka. I když bylo po válce, řádili na Volyni banderovci každou noc a lidé si nebyli jisti životem. Od října 1946 bydleli už v každé české rodině ruské rodiny z Bulharska. Byli to vesměs rybáři a malorolníci, kteří hospodaření a penězům, které vládly na Volyni, málo rozuměli. Tyto skutečnosti pomohly přesvědčit i váhavce, aby sbalili svých pět švestek a přestěhovali se do Československa. Ze Sofievky, ze svého domova jeli Dolejšovi do Verby na nádraží. S maminkou Libuší vyjely dcery Libuše, Marie a Olga a syn Alexandr. Vezla je na saních selka Jarina Někiforová a měla zapřaženy dva koně. Otec Vladimír byl se synem Emilem už od večera ve Verbě. V jednu hodinu ráno 1. února 1947 vyjel vlak s repatrianty z Verby přes Karpaty do stanice Biel. Zde přesedali na československé vagony, protože ruská dráha je širokorozchodná. V československých vagonech jeli směrem do Košic, kde každý včetně dětí dostali reemigrační průkaz a 300 Kč na osobu jako zálohu, protože československé peníze neměli a sovětské museli odevzdat. Z Košic pokračovali do Hranic na Moravě a odsud do Podbořan, kde bylo shromažďovací středisko na místě bývalých kasáren. Do Podbořan přijeli 12. února 1947. Od 12. 2. do 24. 2. 1947 byli ve středisku. Rodiny si samy nevařily, vyvařovalo se společně ve speciální kuchyni, kde vařily německé ženy. Z Podbořan se přestěhovali do Kryr. Vladimír pracoval nejprve ve sklárně, ale ze zdravotních důvodů přešel do cihelny, u výtahu překládal cihly. Vánoce 1947 byly první vánoce rodiny Dolejšových v Československu. Měli stromeček, spoustu hraček, kolekce a dárky, tak jak to umožňoval nákup na potravinové lístky a šatenky, které v té době platily. Také životní úroveň byla limitována Vladimírovým výdělkem, protože manželka byla s dětmi v domácnosti. Na vánoce měli zabíjačku, prasátko si přivezli z Volyně a Libuše ho vykrmila do váhy přes dva metráky. Když Vladimír viděl, že jeho výdělek nestačí na to, aby rodinu slušně uživil, rozhodl se, že si převezme zemědělskou usedlost, které se v té době začaly uvolňovat. V usedlostech byli od roku 1945 zlatokopové a odvezli, co se dalo. Ale pole se odvézt nedalo, na polích se muselo zajistit hospodaření. Také se na zemědělskou usedlost nechali nalákat deputátníci z vnitrozemí, kteří neuměli hospodařit.

Ve dvou-třech letech krachovali, protože neplnili dodávky a dobytek jim chcípal. Takovou usedlost si Vladimír našel ve Stebně č. 35. 6. ledna 1948 se Dolejšovi stěhovali na žebřiňáku, který jim s koňmi půjčil bratr František usídlený také ve Stebně. Usedlost byla silně zplundrovaná. Stavy zvířat na 13 ha byly dvě krávy, jedno tele, jeden vepř, tři slepice, drobné nářadí a 5 q brambor, to byly veškeré zásoby. Byl leden a krmení nebylo žádné. Vypomohli bratr František Dolejš a nevlastní syn Vladimír Mikeš, který dal žebřiňák slámy a dva pytle ječmene. Koně na usedlosti nebyli. Vladimír si musel koně půjčovat od svého bratra, ale tomu se to nelíbilo. Když slezl sníh, chodila manželka Libuše na stařinu pro krmení krav a na stlaní hrabala lesní hrabanku. V únoru v roce 1948 byl Vladimír vyslán spolu s dvěma dalšími rolníky jako delegát rolnické komise do Prahy a účastnil se manifestace na Staroměstském náměstí v době vládní krize. Vladimír věděl, že bez koňského potahu nelze obdělávat pole a tak si za vypůjčené peníze od hospodářského družstva zakoupil dva valachy. Začátky hospodaření byly velmi těžké, ale manželé si věřili, věřili svým rukám, své píli a pracovitosti. Libuše sloužila u sedláka na Volyni do 32 let, hospodářství rozuměla a Vladimír se při ní učil. Dolejšovi hospodařili soukromě od roku 1948 do žní roku 1950. Tehdy bylo ve Stebně založeno JZD, kam vstoupili, protože jim zkušenosti ze Sovětského svazu říkaly, že nemá cenu vzdorovat a že ke kolektivizaci dojde za každou cenu. V roce 1955 v červenci, týden po stebenské pouti, bylo to v sobotu v půl jedenácté, přišli rodině oznámit, aby nečekali otce na oběd, že měl úraz na silnici s koňmi a že ho odvezli do nemocnice. Byla to rána jako blesk z čistého nebe. Auto s opilými rybáři splašilo Vladimírovi koně, když vezl od státní silnice do Stebna žebřiňák suché vojtěšky. Sám seděl na oji, jak to sedláci dělali. Koně se lekli auta, uskočili stranou, trhli opratěmi, které Vladimír držel a ten přepadl přes oj tak nešťastně, že nohama visel na oji a hlavou drhnul po silnici. Jen tak tak, že mu kolo žebřiňáku nepřejelo krk. Měl ošklivý úraz, který si vyžádal hospitalizaci ve Fakultní nemocnici v Praze. Celkem se léčil dva a půl roku. Absolvoval několik plastik kůže na obličeji, následky po úrazu zůstaly. Obdržel invalidní důchod 280 Kč měsíčně a to ještě všechny děti byly finančně závislé na rodičích. Matka dostala v JZD práci ošetřovatelky drůbeže, kde její výdělek byl mnohem lepší než při denní práci v rostlinné výrobě. Vladimír měl s Libuší šest dětí, pět dcer a jednoho syna. Rodiče šesti potomků velmi dobře věděli, proč se dřou. Věřili, že jim s dorůstajícími dětmi rostou pomocníci, kteří jednou

Vladimír Dolejš ve Stebně (asi 1950)

zaujmou jejich místa. Je to k neuvěření, ale nejstarší Libuše vystudovala Vysokou školu zemědělskou v Praze, Marie, která měla těžkou srdeční vadu, nestudovala, ale šla pracovat do keramičky do Podbořan a tím vydatně pomáhala matce. Syn Saša se šel učit kovářem – podkovářem, dcera Olga vystudovala 4letou zemědělskou školu s maturitou v Žatci, Růžena vystudovala 4letou zemědělskou ekonomickou školu s maturitou v Lounech a Hana zemědělskou školu s maturitou v Kadani. Vladimírovi a Libuši bylo dopřáno, aby se dočkali všech svateb svých dětí a také se dožili narození všech vnoučat a dvou pravnoučat. Vladimír Dolejš zemřel 1. ledna 1981 po krátké nemoci ve věku 85 let. Libuše Dolejšová žila ve Stebně na zemědělské usedlosti do roku 1996. Po dvou záchvatech mrtvice byla přemístěna do Podbořan do ústavní sociální péče do nemocnice, kde zemřela 30. 3. 2002 ve věku nedožitých 97 let.

Když je člověk mladý, je dosti bezohledný, sobecký a přijímá od rodičů vše samozřejmě. Teprve s odstupem let dovede posoudit, co se matka a otec museli nastarat, aby děti mohly získat vzdělání.

Podle rodinné kroniky, kterou sepsala v letech 1997 - 1998 Ing. Libuše Dolejšová – Mlejnková za vydatné podpory sestry Olgy a dle pamětí Vladimíra a Libuše Dolejšových, tety Nadi Svěcené a syna Emila Dolejše

Marie Čonková

Fotografie: archiv Olgy Dolejšové

ANTONÍN AJKSNER

(1909 - 1983)

Antonín Ajksner se narodil na Volyni v obci Lipiny 3. 6. 1909 rodičům Josefu Ajksnerovi a Anně Hotákové. Pocházel ze šesti dětí. Vstoupil do řad 1. československého armádního sboru 23 3. 1944 v Rovně pod kmenovým číslem 11.643/M spolu se svým o rok starším bratrem Františkem. V jeho řadách prošel osvobozovacími boji až na Duklu, kde byl těžce raněn. V roce 1947 reemigroval do Československa a usídlil se spolu se svou manželkou Annou a třemi dětmi Jaroslavem, Jiřím a Marií v obci Břvany na Žatecku.

Další dva synové Vladimír a Vlastimil se narodili až po válce v Čechách. Potomci Vladimíra žijí v Kryrech a je to právě jeho pravnuk, šestnáctiletý Daniel Vlk, který o svém pradědovi Antonínovi sepsal příběh z války. Jako žák 9. třídy Základní školy v Kryrech byl jediný v rámci školy, který se tímto zapojil do celorepublikového projektu „Najdi svého válečného veterána", organizovaného Sdružením Čechů z Volyně a jejich přátel za podpory Ministerstva obrany ČR.

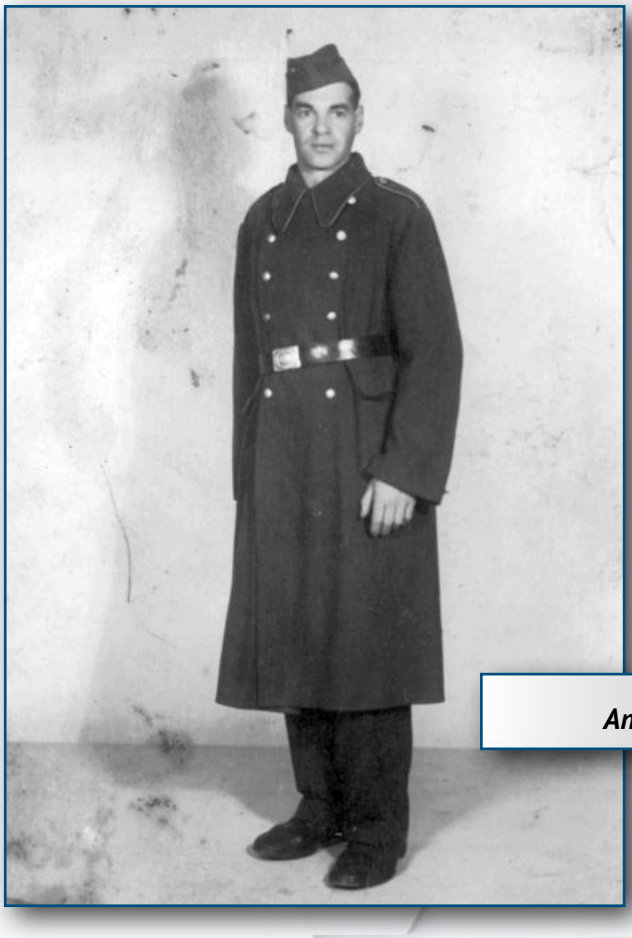
Marie Čonková

Můj praděda, Antonín Ajksner, se narodil v roce 1909 v Lipinách, které se nacházejí ve volyňské oblasti Ukrajiny. Poté žil se svou manželkou nedaleko Rovna, a v roce 1944 se přihlásil do Prvního československého armádního sboru v SSSR, který se v tu dobu doplňoval o dobrovolníky právě z Volyně a Podkarpatské Rusi.

Tento sbor se v té době chystal na Karpatsko – dukelskou operaci. Praděda jezdil s koňským povozem a vozil jak zásoby pro vojsko, tak i miny. Prý vyprávěl, že býval i takový hlad, že občas dával vojákům část krmení od koní.

Jednoho dne, při bojích v rámci této operace, čelili útokům německých vojsk, při němž byl zasažen i vůz, kde se nacházel praděda. Jeho spolubojovníka to roztrhalo, on byl těžce raněn. Poté byl praděda převezen do sanatoria k Černému moři na území dnešní Gruzie.

Po válce se rozhodli s mojí prababičkou Annou a jejich třemi dětmi odejít z Volyně a zažádali o vízum do Argentiny, neboť byli znepokojeni politickou situací v této oblasti. Vízum však nedostali, a tak se v září 1947 ocitají na statku v Břvanech. Praděda měl coby válečný veterán možnost vybrat si objekt po odsunutých Němcích. Vybral si toto hospodářství hlavně proto, že byl velkým milovníkem koní, kteří se zde nacházeli. Jinak prý celkově tento objekt nebyl nijak v dobrém stavu.

Antonin Ajksner (1945)

Za svou účast v bojích dostal válečné vyznamenání.

Praděda si bohužel nesl následky zranění z války po celý život. Zraněna byla hlavně část plic a pravá ruka. V roce 1968 se při jedné z hospitalizací setkal s generálem Svobodou a k jeho potěšení si na něj Ludvík Svoboda pamatoval z fronty.

V roce 1983 doma umírá.

Daniel Vlk
loňská 9. třída ZŠ

FOTOGRAFICKÁ SOUTĚŽ

Kulturně-školská komise Kryry vyhlašuje fotografickou soutěž o nejlepší amatérskou fotografii roku.

Všem, kteří v současné covidové době brouzdají přírodou a jsou jejími obdivovateli, nabízíme možnost přihlásit své fotografie do amatérské soutěže.

První snímky do soutěže

„JARO MÝMA OČIMA“

zasílejte na emailovou adresu kulturně školské komise:

ksk-kryry@seznam.cz v termínu od 20.3. do 30.4.2021

v emailu uveďte popis, kdo a kde snímek pořídil, popřípadě jeho název.

Fotografie z tohoto období budou vyhodnoceny a 3 vítězné snímky budou uveřejněny v následujícím čísle Kryrské rozhledny.

Všechny vítězné snímky budou v konci roku uveřejněny na stránkách města, a vy rozhodnete v anketě o nejlepším snímku roku 2021.

VODNÍ DÍLO KRYRY

Na zhruba 2 miliardy korun má vyjít projekt kryrské přehrady. Té bychom se měli dočkat, jako hotového díla, za dvacet let. Vodní plocha bude dva kilometry za Kryrami směrem na Petrohrad. Vznikne na Podvineckém potoce, její hráz bude dlouhá 360 a vysoká téměř 22 metrů. Na délku bude celá nová vodní plocha měřit přibližně dva kilometry a její maximální hloubka bude 18 metrů. Nádrž pojme téměř 9 miliónů kubíků vody a zatopená plocha bude činit 124 hektarů. Stane se tak největší vodní plochou v okrese Louny.

Přehrada Kryry je poslední dobou v médiích – nejen regionálních – přetřásána poměrně často. Ve městě pod Schillerovou rozhlednou, tu zkušenost mám, se o ní však ví poměrně málo.

Před časem redaktorka Lucie Bartoš zveřejnila v Regionu Podbořanska příspěvek „Jaké zájmy hájí chystaná nádrž Kryry? Hrozí i vyvlastňování“, v němž klade v souvislosti s vodním dílem Kryry řadu velmi sugestivních otázek. Vyznění jejího článku je, obávám se, ryze pesimistické… pojďme se tak dnes společně podívat na Kryrskou přehradu očima investora celého díla, tedy Povodí Ohře. Kde vůbec bude? A jak bude vypadat?

Úvodem

Lidé hospodaří s vodou v zemědělství již více než pět tisíc let. Hráze a záplavové kanály zabezpečovaly dostatek vody již v dobách starého Egypta a Mezopotámie. Zajištění vody bylo pro hospodářství stěžejní. Kanály a akvadukty zajišťovaly přívod pitné vody do velkých měst. Cisterny a vodojemy měly ale malou akumulační schopnost. Lidé tak začali budovat nádrže a přehrady.

Také česká krajina je riziku sucha vystavena již od pradávna. Přesto se i naši předkové dokázali se

suchem vyrovnat. V průběhu času byla ale mnohá opatření zničena nebo zanikla nedostatečnou správou.

V 19. a 20. století začalo budování přehrad kromě akumulační funkce plnit také funkci protipovodňovou. Víceúčelová vodní díla, která u nás vznikla ve 2. polovině 20. století, slouží k řízení vodního hospodářství ve vodohospodářských soustavách, které se řídí jako jeden celek, což výrazně eliminuje dopady sucha i průchod povodní v zájmových oblastech napojených na vodohospodářskou soustavu.

Povodí Blšanky, pravostranného přítoku Ohře pod Žatcem, je dlouhodobě jedním z nejsušších v Česku. Spolu se sousedním povodím Rakovnického potoka v povodí Berounky se setrvale potýká s nedostatkem vody ve vodních tocích, a tím i špatnou dostupností vody pro uživatele v zemědělství a průmyslu. Bohužel se zejména v posledních letech stalo standardem vydávání zákazů odběrů vody a vysychání menších vodních toků v letním období.

V roce 1953 vznikl Státní vodohospodářský plán, který se stal prvním soustavným přehledem možnosti využití vodního bohatství našeho státu. V roce 1975 byl nahrazen Směrným vodohospodářským plánem. V jeho aktualizaci z roku 1988 byla lokalita Kryry uvedena jako evidovaná výhledová nádrž.

Vodní dílo Kryry

Dnes navrhovaný projekt této přehrady se tak připravuje na území, se kterým se již dříve pro možnost stavby uvažovalo. Současné parametry se však proti původním předpokladům změnily: zmenšily se s ohledem na stávající území a plánovanou výstavbu dálnice D 6. V souvislosti s výstavbou vodního díla Kryry se vytvoří a doplní náhradní silniční a cestní síť. Například cesta kolem nádrže nabídne rekreační využití pro cyklisty nebo in-line bruslaře. Dílo respektuje zachování železnice a přípravu budoucí dálnice D 6.

Zahájení předprojektové přípravy začalo v roce 2017 Studií proveditelnosti vodní nádrže Kryry na Podvineckém potoce a pokračovalo v roce 2019 Investičním záměrem Vodní dílo Kryry, ze kterých pro požadovaný efekt zvítězila varianta A, ve které se navrhuje konstrukce sypané hráze se zemním těsněním a sdruženým objektem. Kromě hlavního účelu vodního díla Kryry, kterým je akumulace vody pro zajištění dostatečného průtoku ve vodních tocích pro závlahy zejména chmelnic a pro jiné využití, nabízí i další pozitivní přínosy, a to zejména částečnou protipovodňovou ochranu a nové rekreační možnosti. Bude spolupracovat s ostatními stávajícími vodními nádržemi, zejména s vodní nádrží Vidhostice, vodní nádrží Blatno a s připravovanými vodními díly Mukoděly, Senomaty a Šanov ve vodohospodářské soustavě.

Vodní dílo Kryry je situováno v blízkosti města Kryry, respektuje morfologii terénu, a zasahuje až k obci Petrohrad. Zatopené území se dotýká zemědělské půdy, chmelnic a 27 objektů – převážně domů, chat, administrativních budov, zemědělské usedlosti a dalších drobných objektů. Víceúčelová nádrž bude vedle zajištění minimálního zůstatkového průtoku nadlepšovat průtoky v povodí Blšanky a Rakovnického potoka v době sucha a bude sloužit také ve vodních obdobích k zachycení přívalových srážek k ochraně sídel pod nádrží. Dále může vodní nádrž sloužit k výrobě elektrické energie, ale také jako místo určené k rekreaci nebo rybolovu.

Současně se stavbou budou nahrazeny stávající komunikace

novými a vybudována bude i síť místních a účelových komunikací, která umožní přístup k pozemkům podél nádrže a naopak se odvede těžká doprava od části obydlí. Pro zajištění dostatku vody připravuje Povodí Ohře v co nejbližším možném termínu i realizaci přivaděčů vody, které mohou přivést další potřebnou vodu z řeky Ohře a dále ji distribuovat prostřednictvím vodních nádrží do vodních toků a ke konečným odběratelům. Výstavbou se také sníží negativní účinky povodně. Přesný rozsah zmenšení rozlivů a povodňových škod se má podrobněji vyhodnotit v průběhu přípravných prací.

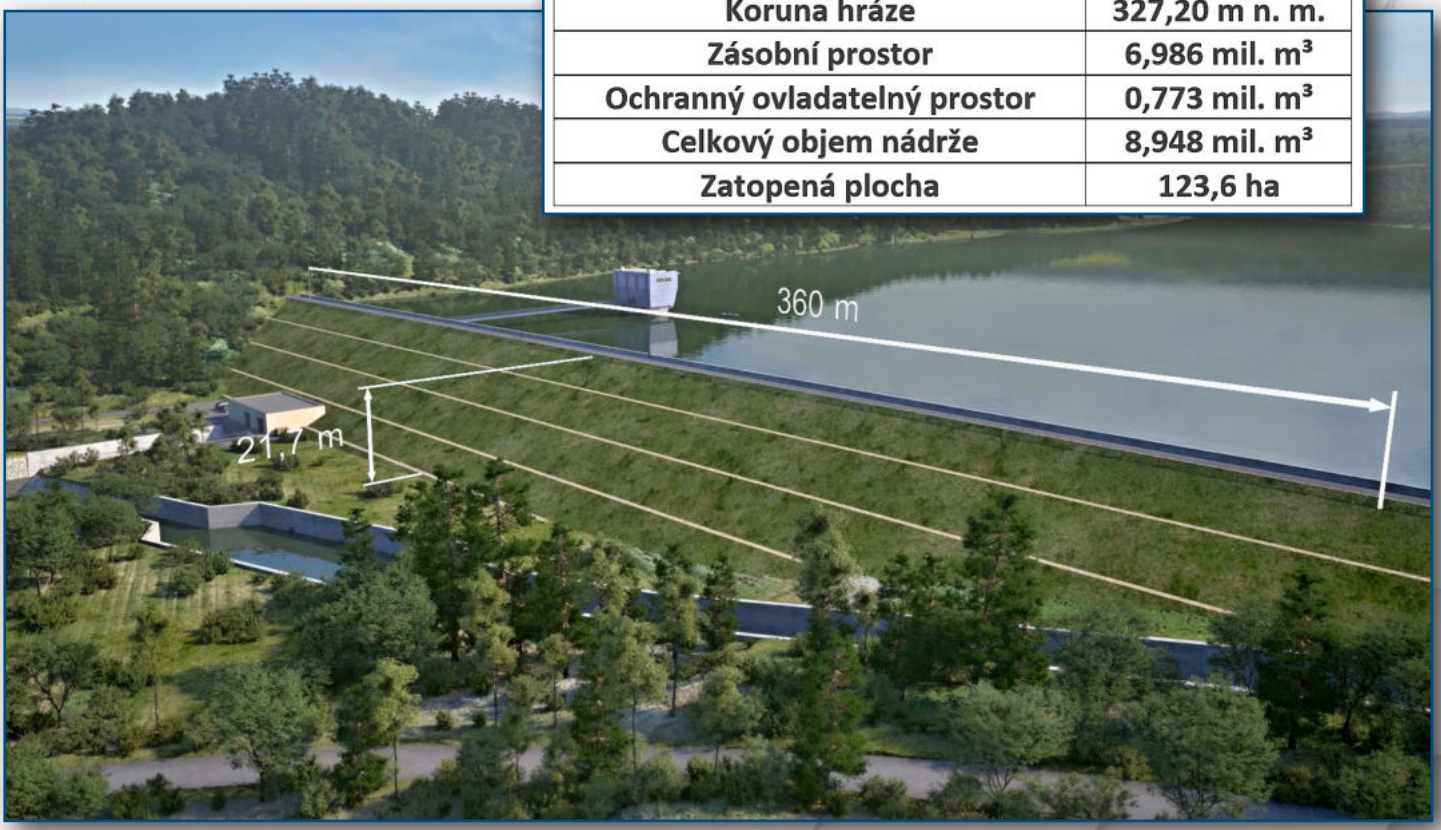

Nedílnou součástí technického řešení vodní nádrže budou přírodě blízká opatření, která mají za cíl zlepšit retenční schopnost krajiny – luk, polí, vodních toků a údolní nivy, zamezit transportu splavenin a plavenin, snížit vodní erozi a látkový odnos a zlepšit hospodaření se srážkovými vodami.

Těmito opatřeními se zlepší nejen množství vody v krajině, ale i její kvalita v celém území.

Technická data vodního díla

Výška hráze	21,7 m
Délka hráze	360 m
Koruna hráze	327,20 m n. m.
Zásobní prostor	6,986 mil. m³
Ochranný ovladatelný prostor	0,773 mil. m³
Celkový objem nádrže	8,948 mil. m³
Zatopená plocha	123,6 ha

Závěr

Investor stavby (výše zmíněné Povodí Ohře), již získal z Ministerstva zemědělství ČR podrobné informace důležité pro výkupy pozemků. Chystá veřejné projednání nejen s vlastníky, ale i obyvateli - zejména Kryr a Petrohradu. „Máme za sebou několik jednání s vedením obou dotčených municipalit," říká k tomu Ing. Jan Svejkovský, technický ředitel Povodí Ohře, „a všem vlastníkům výstavbou dotčených nemovitých věcí jsme odeslali podklady. Bohužel zatím, s ohledem k pandemii koronaviru, se odehrálo jen jediné osobní setkání – na jednání zastupitelstva v Kryrech 17. února tohoto roku."

Vizualizace VD Kryry

Lucie Bartoš:

„Jaké zájmy hájí chystaná nádrž Kryry? Hrozí i vyvlastňování"

Dle podkladů Povodí Ohře zpracoval

Pavel Ďuran

U KRYR ROSTE VZÁCNÁ ORCHIDEJ. POROSTE I PO NAPUŠTĚNÍ PŘEHRADY?

Obdivovatele přírody - a nejen je - bych chtěl v tomto článku seznámit s jedním unikátem, který roste prakticky přímo na okraji Kryr. Je jím vstavač nachový *(Orchis purpurea)*, rostlina patřící do čeledi vstavačovitých *(Orchideaceae)*, tedy vlastně orchidejí.

Pro mnohé může být překvapením, že i v našich zeměpisných šířkách se můžeme v přírodě s orchidejemi setkat, a ještě větším překvapením pak může být, že takových orchidejí je u nás několik desítek druhů. Velikostí květů se sice ty „naše“ nevyrovnají těm tropickým (jejichž nabídka v obchodech s květinami je stále pestřejší a které pěstuje v bytových podmínkách snad již téměř každý), nicméně zejména tvarem květů a způsobem růstu patří k tomu nejzajímavějšímu, co středoevropská květena může nabídnout. Orchideje, a z nich zejména vstavače, byly kdysi hojně rozšířené po celé naší vlasti, postupně ale vlivem lidské činnosti bohužel na většině lokalit vyhynuly a zůstalo jen málo oblastí, kde je ještě můžeme nalézt. V současné době najdeme nejvíce orchidejí v naší republice až na jejím východě na pověstných bělokarpatských orchidejových loukách, na ostatním území jsou většinou velmi vzácné a rostou jen na nemnoha lokalitách. V Kryrech máme to štěstí, že na jedné stráni máme životaschopnou a rozšiřující se populaci několika desítek rostlin vstavače nachového, který je naším největším vstavačem s výškou rostliny někdy až 1 m a bohatým květenstvím, což z něj činí velice nápadnou a dekorativní rostlinu. Co je na ní však ještě zajímavější, je neuvěřitelně zajímavý tvar jejích květů, které připomínají lidskou postavu – odborníci nazývají takové květy slovem antropomorfní. Podrobný popis této úchvatné orchideje není cílem tohoto článku, jen pro zájemce dodám, že kvete obvykle v květnu a patří mezi zvláště chráněné druhy, na které se vztahuje přísná ochrana i bez výskytu v chráněném území, takže není možné ji jakkoli trhat nebo vyrýpávat.

***Vstavač nachový** (Orchis purpurea)*

Nyní ale k té smutnější stránce: tyto orchideje rostou na lokalitě, která bude bohužel zasažena budoucí výstavbou přehrady, a to na pozemku, který se naše město s nadšením chystá pro tyto účely prodat. Část lokality tak skončí pod vodou, část bude dotčena „nutnou stabilizací svahu“ a pokud by i toto pár rostlin přežilo, zcela jistě se jim nebude dařit z důvodu nepochybné změny hydrogeologických podmínek ve svahu nad přehradou – vstavače jsou totiž obecně spíše stepní rostliny preferující sušší lokality. Dalo by se říci, že těch pár rostlin přesadíme a tím je zachráníme, to je ale u českých orchidejí prakticky nemožné. Je to z toho důvodu, že žijí v křehké symbióze s endomykorhizními houbami na svých kořenech a v případě manipulace se taková symbióza poruší a rostlina uhyne – tato informace je tedy zároveň upozorněním pro případné nenechavce, kteří by si je chtěli přesadit do svých zahrádek. Pokud se vrátím k té lokalitě učené k zatopení, tak na ní rostou i další vzácné a chráněné druhy rostlin včetně dalších orchidejí (vemeníky, kruštíky a okrotice). Doufejme tedy, že jak ze strany zástupců našeho města, tak ze strany dalších dotčených státních orgánů a samospráv rozhodujících o výstavbě přehrady bude ještě důkladně zváženo, zda je opravdu ve veřejném zájmu obětovat (nejen) tuto lokalitu a (nejen) tuto nádhernou orchidej, která mimochodem roste na celém Podbořansku pouze zde u Kryr a nikde jinde.

Chtěl bych ukončit tento článek trochu veseleji a tak doplním, že u nás na Podbořansku roste ještě jedna atraktivní orchidej, kterou je střevíčník pantoflíček (Cypripedium calceolus) a která se pyšní největšími květy ze všech středoevropských orchidejí. Její známé lokality jsou v okolí Soběchleb a Očihovce, ale ani výskyt přímo u Kryr není vyloučen, alespoň do doby napuštění přehrady...

Jan Kneifl

TŘÍKRÁLOVÁ SBÍRKA ...

... ROKU 2021 ON-LINE

Letošní Tříkrálová sbírka byla díky pandemii covid – 19 poněkud jiná než v letech minulých.

Vzhledem ke zhoršení situace a celostátnímu zpřísnění rozhodla Charita České republiky, že koledníci letos nevyjdou klasickým způsobem ve složení Kašpar, Melichar, Baltazar + dospělý doprovod.

Koleda se z těchto důvodů přesunula do online prostředí a přivítání koledníků, přijetí požehnání a přispění do virtuální kasičky bylo a je možné do 30.dubna 2021 na https://www.trikralovasbirka.cz/

Tříkrálový sbírkový účet pro finanční dary je: 66008822/0800, VS777

Pevně věříme, že v příští Tříkrálové sbírce 2022 Vás Kašpar, Melichar a Baltazar navštíví osobně, také vám zazpívají a napíší nápis svěcenou křídou.

K+M+B=2022

Iniciály z latinského Christus mansionem benedicat (Kristus požehnej tomuto domu).

Aleš Nevečeřal

MIKULÁŠSKÝ BĚH. NOVÁ SPORTOVNÍ TRADICE? ...

... OBLASTNÍ BĚH MÍSTNÍCH „VEJPITKŮ“ A LEGENDY

Kryry, 5. prosinec 2020

Zdá se, že sázky jsou i v Kryrech hybnou silou velkých sportovních výkonů. Na přelomu roku 2014/2015 se kupříkladu vsadil František Aschenbenner s přítelem Konopáskem o sud piva, že uběhne maratón. V neděli 3. 5. 2015 vzdálenost delší dvaačtyřiceti kilometrů pak skutečně pokořil. A běhá dodnes.

V polovině listopadu minulého roku uzavřel Lukáš Hájek a Vojtěch Bělíček sázku o láhev dobrého pití, kdo bude rychlejší na okruhu Kryry – Vroutek – Podbořany – Očihov - Kryry.

Start i cíl byl v areálu SK Havranu Kryry. Vojta, který uběhl 19 km za 1 hodinu 30 minut, trať absolvoval po boku svého trenéra Vladimíra Nesvadby (ten se ve volném čase běžeckému sportu věnuje a účastní se i různých závodů včetně půlmaratonů). Ten s ním v rámci tréninku proběhl zvolenou trať hned dvakrát.

Lukáš Hájek tuto trasu zvládl za 1 hodinu 36 minut. Přípravě na závod se věnoval pouze týden, když za tuto dobu uběhl dohromady 30 km a poté se spíše věnoval jen teoretické a psychické přípravě.

Na kolech se pak zúčastnili další fotbalisté týmu SK Havran Kryry, kteří běžce podporovali a vezli jim pití.

„Jsem spokojen a velmi překvapen svým časem,“ pochvaloval si v cíli Lukáš Hájek, „děkuji všem za podporu a hlavně klukům, kteří s námi jeli na kole. Příští rok znovu!"

Spolu s kamarády z Havranu totiž uvažují o tom, že by se tato akce mohla uskutečnit každý rok. Vznikla by tak možná nová, mikulášská tradice. Jejich tým je partou nadšenců, která vymýšlí různé kulturní, společenské a sportovní akce. Nejde jen o fotbal, ale o tvoření party i mimo hřiště.

„Na rok 2021 jsme připravili některé akce,“ dodává Lukáš Hájek, „a některých se velmi rádi zúčastníme. Mohu třeba vyjmenovat plážový fotbal, plážový volejbal, pochod po okolí Kryr, vánoční opékání a další. Rádi se zúčastníme pivního běhu a alkohol cupu, co se pořádají v našem areálu, k němuž máme vztah a chodíme tam ve volném čase pracovat.“

Všechno samozřejmě závisí na vývoji koronavirové pandemie. Akce jsou tak situovány především do letního (a pozdějšího) období, kdy, jak doufáme, se začneme vracet k normálu. Pokud se pak samotného Mikulášského běhu týče, příště už by nemělo jít o sázku, ale regulérní sportovní klání, jehož se v letošním ročníku zúčastní ne pouze dva běžci, ale třeba pět nebo deset sportovců. A dokázali bychom si představit i to, že by barvy svých měst či obcí v tomto předvánočním, adventním termínu (společně s námi z Kryr) hájili i borci z Podbořan, Vroutku a Očihova, přes jejichž katastrální území trať závodu vede.

Lukáš Hájek

REKONSTRUKCE A OPRAVY AREÁLU SK HAVRANU KRYRY

Jak jsme se již zmínili v minulých číslech Kryrské rozhledny, v areálu SK Havranu Kryry se v loňském roce pracovalo.

Členové a hráči našeho sportovního klubu se pustili s celou řadou nadšených pomocníků do oprav areálu. Vzniklo tak beachvolejbalové hřiště, ohniště s posezením a také malé pódium pro menší kulturní akce. V areálu máme i plátno na sledování sportovních utkání.

Ruku k dílu přiložil i Městský úřad Kryry, který dokončil výstavbu nových střídaček.

V letošním roce se ve spolupráci s naším městem pustíme do rekonstrukce laviček. V plánu máme obrousit a natřít fotbalové branky, nový nátěr by měla dostat také tribuna. Chceme vysázet nové jehličnaté stromy podél plotu k česačkám.

Dále čekáme na vyhlášení dotace na fotbalové zázemí, které není v dobrém stavu. Máme v úmyslu vybudovat areál i pro další spolky, aby si na naše hřiště našli cestu i další obyvatelé města.

Na závěr mi dovolte připomenout, že se v areálu Havranu Kryry chystají již tradiční sportovní akce jako je Alkohol cup a Pivní běh. Pokud nám situace s pandemií koronaviru umožní, připravujeme i další akce, na které se mohou všichni těšit.

Lukáš Hájek

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

Jubilejní věk 70, 75 a od 80 každý rok

Gratulujeme

ŽIVOTNÍ JUBILEA V PROSINCI, LEDNU A ÚNORU

Prosinec	Leden	Únor
Kryry		
KATONOVÁ JANA	PRIKNER PETR	NIEBL OTTO
BLÁHOVÁ OLGA	NEVEČEŘALOVÁ MIROSLAVA	HUBÁČEK JIŘÍ
TRHLÍKOVÁ RŮŽENA	HÁJKOVÁ JARUŠE	ČAPEK VLADISLAV
GREGOROVÁ LUDMILA	MELNÍK MIKULÁŠ	URBAN JOSEF
PETRUŽÁLKOVÁ EVA	DUŠKOVÁ JANA	SÝBKOVÁ MIROSLAVA
POŘÁDKOVÁ VLASTA	POHL GERHARD	TÝMLOVÁ JOSEFA
HÁJEK PAVEL	EISENHAMMER ZDENĚK	BÍLÁ LUCIA
	KRAJCOVÁ EVA	MALÁ HANA
	ŠEBKOVÁ JANA	
Strojetice		
	NOVÁK PAVEL	
	KOPPOVÁ VLASTA	
	TOPINKOVÁ EMILIE	
	IHLANOVÁ MARIE	
Stebno		
	SAILER JIŘÍ	LAKOMÁ HERTA
		PROŠEK LUDĚK
Běsno		
HÁLEK VÁCLAV		

Vzpomínáme

Kdo Tě měl rád, nezapomněl...

Dne 22. 3. uplyne 7 let, co od nás odešel na cestu bez návratu pan

JAROSLAV JANOTA z Kryr,

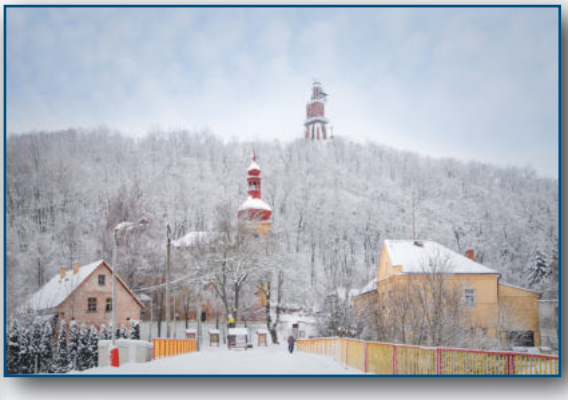
Stále vzpomíná manželka Ivana, syn Jaroslav,
dcera Ivana a vnoučata Anna, Tomáš a Marie

ÚNOR BÍLÝ, POLE SÍLÍ

V Kryrech si toho sněhu moc neužijeme. Přitom je to fenomén… vezměme jen pohádky: ruského „Mrazíka“ nebo naše „Tři oříšky pro Popelku“. Nebo komedii minulého století „S tebou mě baví svět“…

Polovina letošního února byla pod bílou peřinou. Pojďme si jí připomenout na posledních dvou stranách našeho zpravodaje – kdo ví, kdy patnáct, možná dvacet centimetru té bílé zimní pohádky (a nejenom na jeden či dva dny) naše město opět „postihne“.

Pavel Ďuran

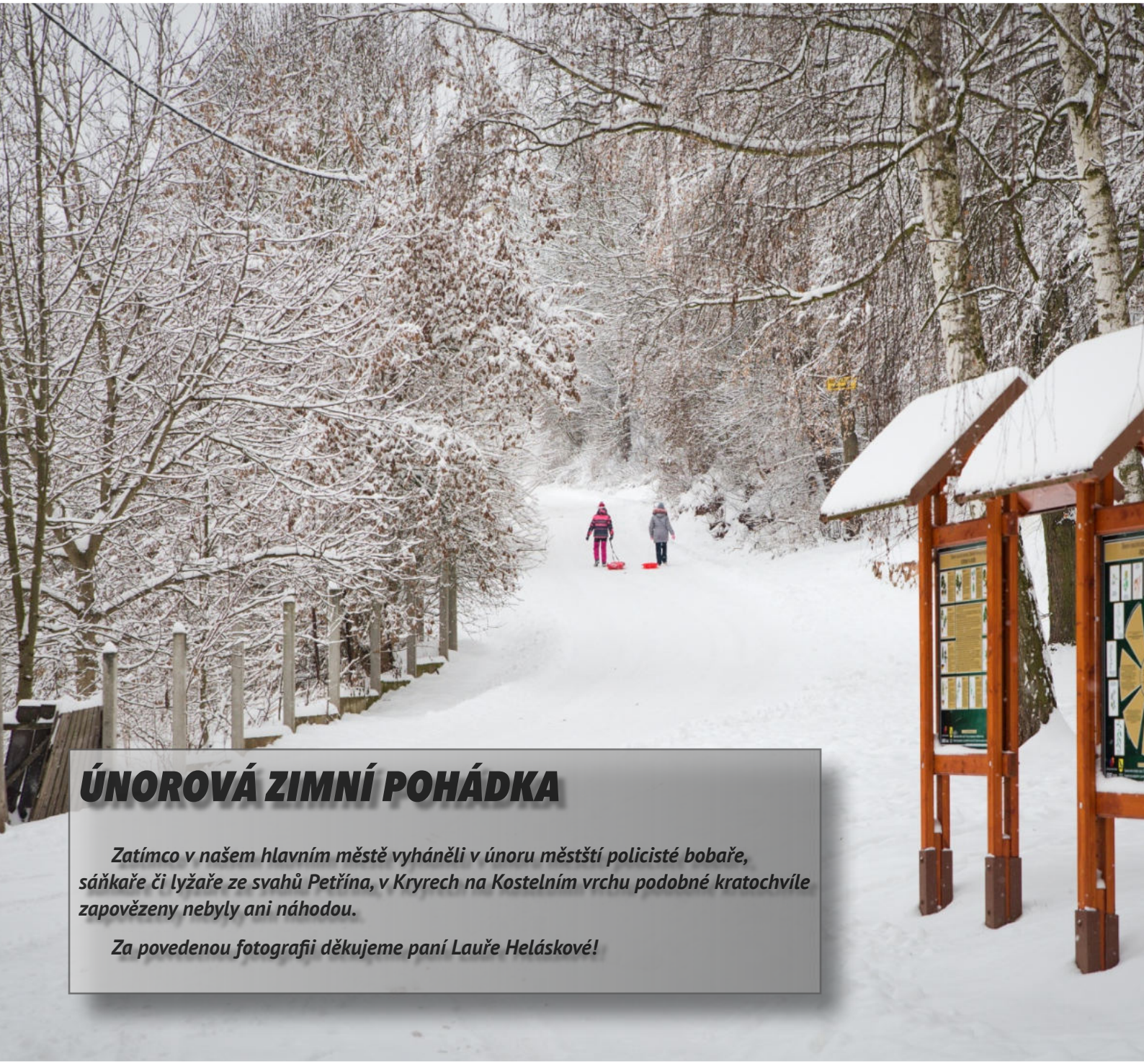
Fotografie: Laurencia Helásková a Petr Eisenhammer

FINANČNÍ PŘÍSPĚVEK NA ONLINE REALIZACI TOHOTO PERIODIKA VČETNĚ ŘEŠENÍ PRO JEHO VYDÁVÁNÍ SVÉPOMOCÍ POSKYTUJE FUNPRINT.EU

Pomáháme radnicím šetřit čas i peníze.

www.funprint.eu

ÚNOROVÁ ZIMNÍ POHÁDKA

Zatímco v našem hlavním městě vyháněli v únoru městští policisté bobaře, sáňkaře či lyžaře ze svahů Petřína, v Kryrech na Kostelním vrchu podobné kratochvíle zapovězeny nebyly ani náhodou.

Za povedenou fotografii děkujeme paní Lauře Helásková!

Kryrská rozhledna, čtvrtletník městského úřadu pro Kryry, Běsno, Stebno a Strojetice vydává MÚ Kryry pod číslem registrace MK CR E 2257.

Redakční rada: Vladimíra Járová, Lukáš Hájek a Pavel Ďuran.
Stylistická a gramatická korektura: Mgr. Kamil Kraus.
Kontakt: tel.: 415 216 775, e-mail: knihovna@kryry.cz, 602747565@seznam.cz.
Uzávěrka příštího čísla: 25. 5. 2021

Realizace: funprint.eu